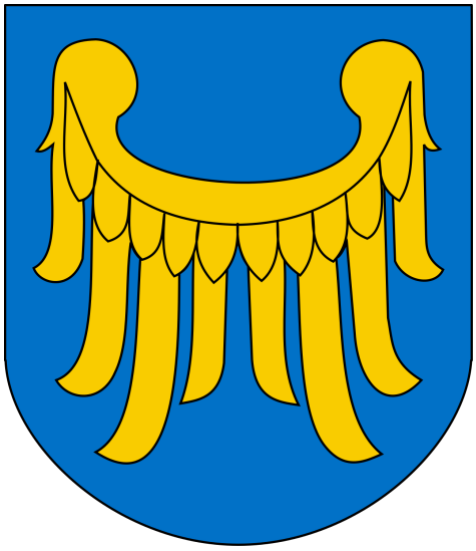
RAPORT
Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RYBNICKIEGO
OBEJMUJĄCY LATA 2019 – 2021

Rybnik, kwiecień 2020

ZLECENIODAWCA:

POWIAT RYBNICKI
ul. 3 Maja 31, 44-200 Rybnik
tel.: 32 422 83 00, faks: 32 422 68 58
mail: kancelaria@starostwo.rybnik.pl,
www.starostwo.rybnik.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING,
ul. Spokojna 3, 43-330 Hecznarowice
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
e-mail: biuro@eko-team.com.pl
www.eko-team.com.pl

AUTOR OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Marcin Sosna

SPIS TREŚCI

ZLECENIODAWCA: 2
1. WSTĘP 5
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA 5
2. POŁOŻENIE POWIATU RYBNICKIEGO 6
3. CEL NADRZĘDNY I KIERUNKI INTERWENCJI OKREŚLONE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU RYBNICKIEGO 8
4. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ W LATACH 2019 – 2021 11
4.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA 11
4.2. OCHRONA PRZED HAŁASEM 24
4.3. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM 27
4.4. GOSPODAROWANIE WODAMI 29
4.5. GOSPODARKA WODNO–ŚCIEKOWA 32
4.6. OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I TERENY POPRZEMYSŁOWE 37
4.7. OCHRONA GLEB 41
4.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIA ODPADÓW 43
4.9. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU 49
4.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI 54
5. KOSZTY PONIESIONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU RYBNICKIEGO W LATACH 2019 – 2021 57
6. OCENA STOPNIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU RYBNICKIEGO WEDŁUG PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW 59
7. PODSUMOWANIE 67

SPIS TABEL

Tabela 1 Stan realizacji zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie powiatu rybnickiego w latach 2019 - 2021 11
Tabela 2 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie powiatu rybnickiego w latach 2019 – 2021 14
Tabela 3 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zagrożeń hałasem na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 24
Tabela 4 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń hałasem na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 24
Tabela 5 Stan realizacji zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 27
Tabela 6 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 27
Tabela 7 Stan realizacji zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 29
Tabela 8 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 29
Tabela 9 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 32
Tabela 10 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 37
Tabela 11 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 38
Tabela 12 Stan realizacji zadań własnych w zakresie gleb i terenów poprzemysłowych i zdegradowanych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 41
Tabela 13 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gleb i terenów poprzemysłowych i zdegradowanych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 41
Tabela 14 Stan realizacji zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 43

Tabela 15 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 44
Tabela 16 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 49
Tabela 17 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 49
Tabela 18 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 54
Tabela 19 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 54
Tabela 20 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania własne Powiatu Rybnickiego 57
Tabela 21 Porównanie wielkości wskaźników efektywności Programu z roku 2018 z wartościami uzyskanymi w bieżącym okresie raportowania 59

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Lokalizacja powiatu rybniciego na tle województwa śląskiego 6
Rysunek 2 Mapa powiatu rybnickiego z podziałem na gminy 7

1. Wstęp

1.1. Podstawa opracowania

Wykonując ustawowy obowiązek wynikający z zapisu art.17 ust.1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 z późn. zm.) Starosta Rybnicki w 2019 roku przygotował dokument pn. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025" przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Rybnickiego nr XI/99/2019 z dnia 17 grudnia 2019 roku.

Z wykonania „Programu…" Starosta Powiatu Rybnickiego powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Powiatu oraz przekazać do organu wykonawczego Województwa Śląskiego. Nie mniej jednak, z uwagi na przyjęcie ww. programu pod koniec 2019 roku, niniejszy raport stanowi pierwszy dokument weryfikacyjny w zakresie przyjętych założeń Programu, obejmuje aż trzy lata – dotyczy lat 2019 – 2021 – i zawiera:

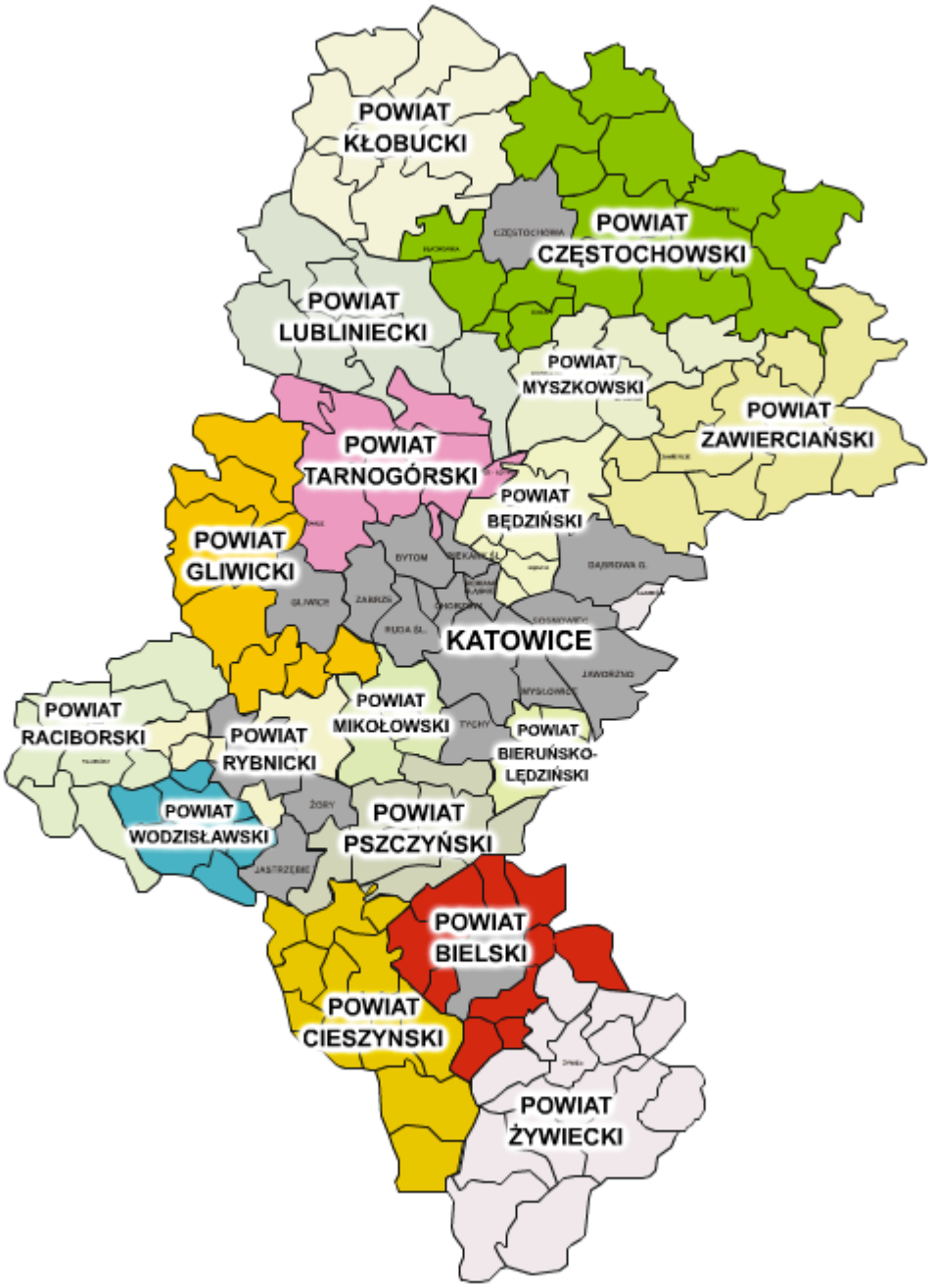
- analizę realizacji przedsięwzięć planowanych na lata 2019 – 2021 w Programie Ochrony Środowiska,
- ocenę stopnia realizacji celów ekologicznych zapisanych na lata 2019 – 2021,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę efektywności Programu w oparciu o wskaźniki w nim określone.

Przy opracowywaniu niniejszego Raportu wykorzystano materiały i informacje świadczące o stanie środowiska naturalnego na terenie powiatu rybnickiego w latach 2019 – 2021, były to głównie:

- dane udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Rybniku,
- Gminy powiatu rybnickiego,
- dane pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Zarządu Dróg, Inwestycji i Remontów Powiatu Rybnickiego,
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Gliwicach,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie.

2. Położenie powiatu rybnickiego

Powiat Rybnicki leży w południowo-zachodniej części województwa śląskiego w obrębie Kotliny Raciborsko – Oświęcimskiej, na Płaskowyżu Rybnickim na wysokości 210 – 290 m n.p.m. W centrum powiatu rybnickiego znajduje się miasto Rybnik stanowiące odrębny powiat grodzki.

Rysunek 1 Lokalizacja powiatu rybniciego na tle województwa śląskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.edrogi.pl

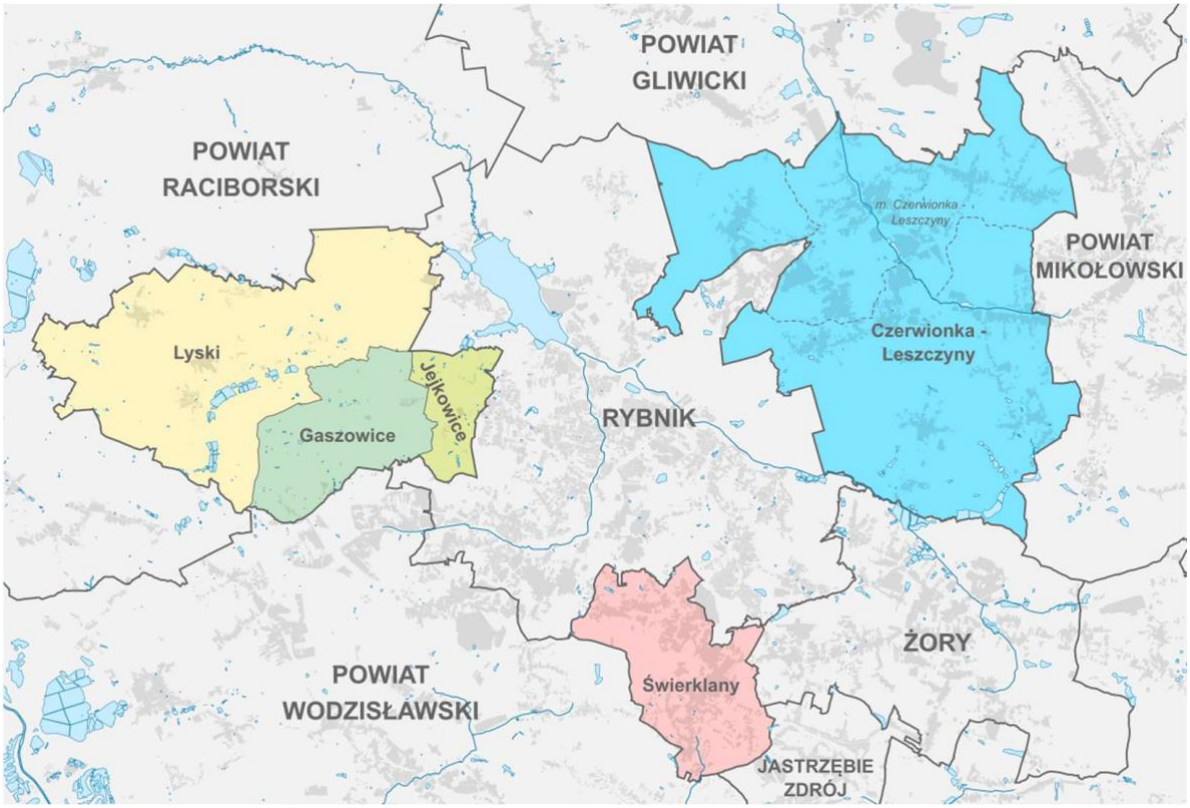
Powiat rybnicki graniczy z:

- położonym w jego centrum miastem Rybnik,
- od północy – z powiatem gliwickim,
- od zachodu – z powiatem raciborskim,
- od południa – z powiatem wodzisławskim i miastem Jastrzębie Zdrój,
- od wschodu – z powiatem mikołowskim i miastem Żory.

W skład powiatu rybnickiego wchodzą następujące gminy:

- Czerwionka-Leszczyny (gmina miejsko – wiejska),
- Gaszowice (gmina wiejska),
- Jejkowice (gmina wiejska),
- Lyski (gmina wiejska),
- Świerklany (gmina wiejska).

Położenie poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu rybnickiego przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 2 Mapa powiatu rybnickiego z podziałem na gminy
Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_rybnicki

Obszar powiatu mimo, iż położony w rejonie eksploatacji górniczej, nie jest pozbawiony walorów przyrodniczych i turystycznych. Bogata oferta kulturalna i edukacyjna regionu stała się magnesem przyciągającym coraz więcej młodych ludzi. Na terenie powiatu istnieją dobre warunki do aktywnego wypoczynku. Umożliwiają to szlaki rowerowe łączące atrakcyjne dla zwiedzających miejsca: drewniane kościółki z XVI-XVIII wieku, zabytki techniki, żerowiska bobrów, pomniki przyrody. Część gmin powiatu rybnickiego leży w obrębie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. W ostatnich latach powiat bardzo prężnie się rozwija i jest miejscem atrakcyjnym dla inwestorów. Jego atutem jest usytuowanie w pobliżu sieci najważniejszych krajowych dróg, w tym autostrad A1 i A4.

Powiat rybnicki obszar o powierzchni 22 364 ha tj. 223,64 km^2. Powiat rybnicki jest jednym z mniejszych obszarowo i ludnościowo powiatów województwa śląskiego. Liczba mieszkańców powiatu rybnickiego według stanu na koniec 2020 roku wynosiła 78 166 mieszkańców. Z uwagi na gęstość zaludnienia powiat rybnicki zajmuje jedną z wyższych pozycji pośród ziemskich powiatów województwa śląskiego to 350 osób.

3. Cel nadrzędny i kierunki interwencji określone Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego

Przy zastosowaniu wielu kryteriów środowiskowych, społecznych i gospodarczych, mając na uwadze przeprowadzone analizy SWOT dla poszczególnych dziedzin środowiskowych, w czasie opracowywania „Programu Ochrony Środowiska na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 - 2025" dokonano wyboru celów środowiskowych oraz kierunków interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji. Poniżej zestawiono wszystkie ujęte w ww. Programie cele oraz kierunki interwencji z podziałem na poszczególne obszary interwencji.

Obszar interwencji:	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA
Cel:	**Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze Powiatu Rybnickiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych**
Kierunki interwencji:	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza. Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających. Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.
Cel:	**Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami**
Kierunek interwencji:	Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali Powiatu Rybnickiego.
Obszar interwencji:	OCHRONA PRZED HAŁASEM
Cel:	**Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska**
Kierunki interwencji:	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas, Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska.
Obszar interwencji:	OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM
Cel:	**Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach**
Kierunek interwencji:	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.
Obszar interwencji:	GOSPODAROWANIE WODAMI
Cel:	**System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód**
Kierunki interwencji:	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzecza Odry.

	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą.
Obszar interwencji:	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA
Cel:	**System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód**
Kierunki interwencji:	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Odry.
Obszar interwencji:	GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI
Cel:	**Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż**
Kierunek interwencji:	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych
Obszar interwencji:	TERENY POPRZEMYSŁOWE
Cel:	**Przekształcenie** terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego
Kierunek interwencji:	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych
Obszar interwencji:	OCHRONA GLEB
Cel:	**Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi**
Kierunki interwencji:	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepiania gleb
Obszar interwencji:	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW
Cel:	**Racjonalna gospodarka odpadami**
Kierunek interwencji:	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury
Obszar interwencji:	OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU
Cel:	**Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,**
Kierunki interwencji:	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa. Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.

Obszar interwencji:	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI
Cele:	**Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych,** **Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska**
Kierunki interwencji:	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii, Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożenia

W zakresie każdego celu sprecyzowano konkretne zadania, których realizację w latach 2019 – 2021 przedstawiono w dalszej części opracowania.

W Programie Ochrony Środowiska na szczeblu powiatu w harmonogramach realizacji zadań wyszczególnia się dwie grupy zadań:

- zadania własne – realizowane bezpośrednio przez Powiat Rybnicki, ich realizacja jest związana bezpośrednio z wkładem finansowym Powiatu,
- zadania monitorowane – realizowane na terenie powiatu, niemniej jednak przez jednostki takie jak Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska, Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, a także przedsiębiorców czy mieszkańców (Powiat nie odpowiada za realizację tych zadań). Do zadań monitorowanych zalicza się także zadania za realizację których są bezpośrednio odpowiedzialne władze gmin powiatu rybnickiego i w związku z tym Powiat także nie ma wpływu na ich realizację.

Biorąc pod uwagę fakt, że w Programie Ochrony Środowiska pojawiają się zadania należące do każdej z wymienionych wyżej grup, dane do opracowania niniejszego Raportu pochodzą nie tylko ze Starostwa Powiatowego w Rybniku i jego jednostek, ale także z gmin oraz instytucji wymienionych na listach przedsięwzięć przewidzianych do realizacji, jako jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie.

W tym celu autorzy Raportu wystosowali prośby o udzielenie informacji do wszystkich jednostek mających wpływ na realizację poszczególnych zadań, a uzyskane informacje zostały wykorzystane w Raporcie z realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska w częściach dotyczących zadań monitorowanych.

4. Stopień realizacji zadań w latach 2019 – 2021

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

W zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 18 zadań (w tym 4 należące do obu kategorii zadań), z czego:

- 4 własne,
- 18 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 1) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 2).

Tabela 1 Stan realizacji zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie powiatu rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Wdrożenie programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	W okresie raportowania na obszarze województwa śląskiego obowiązywały następujące programy ochrony powietrza: • Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, przyjęty uchwałą nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 roku (obowiązywał do 05.07.2020 r.); • Program ochrony powietrza dla strefy śląskiej mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych dwutlenku siarki w powietrzu, przyjęty uchwałą nr VI/12/7/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2019 roku (obowiązywał do 31.12.2021 roku); • Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego, przyjęty uchwałą nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku (obowiązuje od 06.07.2020 r.). Sprawozdania z realizacji ww. Programów były składne do Marszałka Województwa Śląskiego w wyznaczonych terminach (odpowiednio do 30 kwietnia lub 15 lutego za rok poprzedni). Działania podejmowane z poziomu powiatu obejmował czyszczenie dróg na mokro a zakres rzeczowy przedstawiał się następująco: • W 2019 roku prace wykonano na odcinku 107,255 km dróg powiatowych; • W 2020 roku prace wykonano na odcinku 107,255 km dróg powiatowych; • W 2021 roku prace wykonano na odcinku 107,255 km dróg powiatowych. Ponadto, zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji POP za 2021 roku wykonano wymianę kotła na paliwo stałe z automatycznym podawaniem paliwa 5. klasy, w budynku przy ul. Zwycięstwa w Stanowicach. Realizacja tego zadania przyczyniła się do ograniczenia emisji: • pyłu PM10 o 103,3 kg/rok; • pyłu PM2,5 102,41 kg/rok, • benzo(a)pirenu o 0,058 kg/rok, • dwutlenku siarki o 60,3 kg/rok. Jednocześnie, zgodnie z przyjętymi Planami działań krótkoterminowych, do zadań Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego należy informowanie ludności o prognozowanych oraz występujących stopniach alarmowych jakości powietrza. Zadanie to było realizowane na bieżąco w postaci publikacji

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		stosownych komunikatów na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz przekazywania otrzymywanych informacji do gmin powiatu.
2.	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, wojewódzkich i krajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	W 2019 roku wykonano: • przebudowę skrzyżowania ul. Ligonia i ks. Pojdy (DP 5613S) w dzielnicy Leszczyny za kwotę 2 624 455,15 zł, • przebudowę drogi powiatowej 5604S na odcinku w Adamowicach i Bogunicach za kwotę 5 083 562,82 zł, • remont drogi powiatowej 5608S na odcinku ul. Wiejskiej w Gaszowicach za kwotę 996 300,00 zł, • przebudowę drogi powiatowej na odcinku ul. Palowickiej w Szczejkowicach za kwotę 1 052 249,19 zł, • remont nawierzchni jezdni ul. Bełkowskiej w Bełku za kwotę 291 829,41 zł, • remont drogi powiatowej 3536S ul. Sumińskiej w Zwonowicach za kwotę 1 621 877,16 zł, • budowę sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu dróg powiatowych 5025S i 5601S w Lyskach za kwotę 349 994,75 zł. Łącznie zmodernizowano drogi powiatowe na 6 odcinkach o łącznej długości 8,665 km. Ponadto w 2019 roku zostały wykonane bieżące remonty jezdni: • na drogach powiatowych wykonano remonty cząstkowe nawierzchni jezdni o powierzchni 10 561,66 m^2 oraz remonty cząstkowe emulsją i grysami za kwotę 895 368,51zł; • na drogach wojewódzkich wykonano remonty nawierzchni jezdni o powierzchni 8 171,79 m^2 oraz remonty cząstkowe emulsją i grysami za kwotę 1 334 550,48 zł; Dodatkowo zostały wyremontowane chodniki na drogach powiatowych o powierzchni 246,52 m^2 za kwotę 76 833,25 zł oraz na drogach wojewódzkich o powierzchni 265,20 m^2 za kwotę 66 698,83 zł. W 2020 roku wykonano: • remont drogi powiatowej nr 5343S ulicy Furgoła w Czerwionce-Leszczynach na odcinku od przejazdu kolejowego do skrzyżowania z ulicą Zagłoby za kwotę 2 523 604,77 zł, • remont odcinka drogi powiatowej nr 5614S ulica Wolności w Bełku od skrzyżowania z ulicą Bełkowską do skrzyżowania z ulicą Szymochy za kwotę 1 103 310,00 zł, • remont drogi powiatowej 5604S ul. Raciborska w Bogunicach za kwotę 764 626,67 zł, • remont drogi powiatowej 5601S w Lyskach od skrzyżowania z DP 5025S do skrzyżowania z ulica Poprzeczną za kwotę 1 577 762,00 zł. Łącznie zmodernizowano drogi powiatowe na 4 odcinkach o łącznej długości 2,65 km. Ponadto w 2020 roku zostały wykonane bieżące remonty jezdni: • na drogach powiatowych wykonano remonty cząstkowe nawierzchni jezdni o powierzchni 6 500,11 m^2 oraz remonty cząstkowe emulsją i grysami za kwotę 586 833,61 zł, • na drogach wojewódzkich wykonano remonty nawierzchni jezdni o powierzchni 11 647,07 m^2 oraz remonty cząstkowe emulsją i grysami za kwotę 1 314 365,50 zł.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Dodatkowo zostały wyremontowane chodniki na drogach powiatowych o powierzchni 1 852,70 m^2 za kwotę 439 778,19 zł oraz na drogach wojewódzkich o powierzchni 314,00 m^2 za kwotę 55 863,49 zł. W 2021 roku wykonano: • przebudowę drogi powiatowej 5025S ul. Wolności w Łukowie Śląskim za kwotę 1 165 077,59 zł, • przebudowę drogi powiatowej 5311S ulica Wiejska w Palowicach za kwotę 1 739 675,60 zł, • przebudowę drogi powiatowej 2906S ulica Klimka w Książenicach za kwotę 3 054 261,92 zł, • remont drogi Powiatowej 5613S ulica Pojdy w Leszczynach za kwotę 636 657,98 zł. Łącznie zmodernizowano drogi powiatowe na 4 odcinkach o łącznej długości 3,05 km. Ponadto w 2021 roku zostały wykonane bieżące remonty jezdni: • na drogach powiatowych wykonano remonty cząstkowe nawierzchni jezdni o powierzchni 3 894,34 m^2 oraz remonty cząstkowe emulsją i grysami za kwotę 429 133,89 zł, • na drogach wojewódzkich wykonano remonty nawierzchni jezdni o powierzchni 6 991,19 m^2 oraz remonty cząstkowe emulsją i grysami za kwotę 761 353,93 zł.
3.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	W 2019 roku zorganizowano seminarium oraz warsztaty wyjazdowe w ramach projektu „Nie truj sąsiada. Modelowa kampania informacyjna na rzecz ograniczenia niskiej emisji". Wydatkowano środki w wysokości 270,00 zł. W 2020 roku oraz w 2021 roku umieszczano na stronie Starostwa Powiatowego w Rybniku informacje o terminach wynikających z przyjętej uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego. Ponadto w 2021 roku w dwóch wydaniach Kroniki Powiatu Rybnickiego zamieszczono informację o obowiązkach wynikających z przyjętej uchwały antysmogowej. Poniesiono wydatki w kwocie 4 375,00 zł. W ramach realizacji Planu Zadań Krótkoterminowych, w okresie raportowania, przekazywano informacje o ryzyku przekroczenia jakości powietrza oraz odnotowanych poziomach zanieczyszczeń powietrza do podległych jednostek oświatowych, opieki zdrowotnej oraz do gmin.
4.	Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie Powiatu Rybnickiego	W okresie raportowania w ramach zadania obejmującego montaż wyświetlaczy prędkości rzeczywistej w ciągu dróg powiatowych na terenie Powiatu Rybnickiego zainstalowano wyświetlacze wyposażone w indywidualne systemy zasilania w energię elektryczną wykorzystujące światło słoneczne (panele fotowoltaiczne). W 2019 roku wydatkowano środki w wysokości 320 000,00 zł na zakup i montaż 22 wyświetlaczy, a w 2020 roku kwotę 58 179,00 zł na zakup i montaż 4 wyświetlaczy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

Tabela 2 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie powiatu rybnickiego w latach 2019 – 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Wdrożenie programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	**Gminy powiatu rybnickiego** realizują zadania wynikające z programów ochrony powietrza obowiązujących w okresie raportowania. Szczegółowe dane dotyczące realizacji tych działań podano w niniejszej tabeli.
2.	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	**Świerklany** W 2021 roku dokonano zmiany obowiązującego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, uchwałą Rady Gminy Świerklany nr 216/XXXI/21 z dnia 28.01.2021 r. **Jejkowice** Gmina posiada Program Ograniczenia Niskiej Emisji na lata 2020-2023 r., przyjęty Uchwałą Rady Gminy Jejkowice z dnia 1 06.2020r. Nr BR.0007.XVII.115.2020. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** nie realizowały działań w tym zakresie w okresie raportowania.
3.	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zgodnie z danymi przekazanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, na terenie powiatu rybnickiego znajduje się stacja pomiarowa jakości powietrza działająca w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, monitorująca stężenie benzenu, w gminie Czerwionka – Leszczyny, przy ul. Kopalnianej. Stacja działa od 2013 roku. Natomiast najbliżej położoną w stosunku do powiatu rybnickiego w zakresie innych zanieczyszczeń jest stacja w mieście Rybnik, przy ul. Borki, mierząca zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pod kątem imisji, w tym: benzen, tlenki azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, oraz zawarte w pyle: ołów, arsenu, kadm, nikiel i benzo(a)piren. Stacja działa od 2005 roku. W oparciu o wyniki z obu tych stacji pomiarowej przygotowywane są powiadomienia dotyczące wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia poziomów informowania lub poziomów alarmowych dla niektórych substancji w powietrzu w obszarze powiatu rybnickiego.
4.	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, wojewódzkich i krajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	**Czerwionka – Leszczyny** W okresie raportowania wykonano: • chodnik wzdłuż ul. Szkolnej (II etap) w Stanowicach, • przebudowę ul. Kałuży w Dębieńsku, • remontowy dróg gminnych: - ul. Ogródki w Bełku (nawierzchnia bitumiczna), - część ul. Szkolnej w Stanowicach (nawierzchnia z betoników), - łącznik pomiędzy ul. Zieloną i ul. Powstańców w Książenicach, • remont ul. Hajduki w Szczejkowicach (wykonanie nawierzchni pełnej z betoników drogowych), • remonty chodników, w tym remonty cząstkowe, zrealizowano w Leszczynach przy ulicach Dworcowej, Ligonia i Kopernika oraz w Czuchowie przy ul. Przyjaźni. • remonty dróg nieutwardzonych – wykonano ponad 2 km betonowych nawierzchni śladowych na: o ul. Palowickiej (bocznej) w Palowicach, o ul. Okrężnej w Szczejkowicach, o ul. Nowej w Czuchowie, o ul. Szewczyka w Czuchowie,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		○ ul. Gwarków w Czerwionce, ○ ul. Bełkowskiej w Palowicach, ○ ul. Nad Potokiem w Książenicach, ○ ul. Wolności w Książenicach, ○ ul. Słowiańskiej w Leszczynach, ○ ul. Żorskiej w Leszczynach, ○ ul. Odległej w Leszczynach, ○ ul. Mikołowskiej (bocznej) w Przegędzy, ○ ul. Dworcowej w Przegędzy. **Świerklany** W okresie raportowania wykonano: • przebudowę ul. Boguszowickiej w Jankowicach o długości 0,500 km, • przebudowę ul. Rybnickiej w Jankowicach na długości 0,473 km. **Jejkowice** W okresie raportowania wykonano: • remont (modernizację) ulicy Mostowej na odcinku 180 m polegający na wykonaniu podbudowy i ułożeniu warstwy z mieszanki mineralno – bitumicznej, • Przebudowę ulicy bocznej Brzozowej na odcinku 158 m polegającej na utwardzeniu nawierzchni gruntowej tłuczniem kamiennym. Gaszowice W okresie raportowania wykonano: • remont nawierzchni ul. Radoszowskiej (bocznej) w Szczerbicach na odcinku 0,400 km, • remont nawierzchni ulicy Barcioka w Czernicy na odcinku 0,250 km, • remont nawierzchni ulicy Polnej w Piecach na odcinku 0,200 km, • remont nawierzchni drogi gminnej – ul. Rybnickiej (bocznej) w Szczerbicach na odcinku 0,225 km, • remont nawierzchni ul. Dworskiej i Stawowej w Łukowie Śląskim na odcinku 0,550 km, • remont nawierzchni ul. Lipowej w Łukowie Śląskim na odcinku 1,100 km, • remont nawierzchni ul. Podleśnej (bocznej) w Czernicy na odcinku 0,130 km, • przebudowę drogi gminnej bocznej ul. Leśnej w Gaszowicach na odcinku 0,250 km, • remont nawierzchni ul. Barcioka w Czernicy na odcinku 0,170 km, • remont nawierzchni ul. Krótkiej w Szczerbicach na odcinku 0,130 km, • remont nawierzchni ul. Jerozolimskiej w Szczerbicach na odcinku 0,360 km, • remont nawierzchni ul. Stawowej w Gaszowicach na odcinku 0,110 km.
5.	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz	**Zarząd Transportu Zbiorowego** W ramach realizacji zadań związanych ze zbiorowym transportem publicznym co roku ogłaszane jest postępowanie przetargowe na obsługę przejazdów pasażerskich (im młodszy autobus tym więcej punktów jest przyznawanych oferentom) aktualnie minimalnym wymaganiem w stosunku do Wykonawców jest posiadanie taboru spełniającego wymagania normy EURO 6.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (tramwaj/ autobus/ pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	
6.	Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem	Nie realizowano w okresie raportowania.
7.	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	**Lyski** W okresie raportowania w ramach zadania pn.: „Szlak Górnej Odry - zielone ścieżki pogranicza" wykonano 2707 mb ścieżki rowerowej, w tym: w Lyskach 657 mb i Żytnej 2 055 mb. Ponadto uruchomiono specjalną aplikację i stronę internetową.
8.	Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów kominkowych ograniczających emisję	**Czerwionka – Leszczyny** W okresie raportowania Gmina i Miasto Czerwionka - Leszczyny realizowała dotacje ze środków własnych na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji do montażu ekologicznych źródeł ciepła i instalacji wykorzystujących OZE w budynkach i lokalach mieszkalnych. W 2019 r. dofinansowano wymianę 72 starych kotłów węglowych c.o. na: • 16 kotłów gazowych, • 19 kotłów na pelet, • 37 kotły węglowe. Ponadto w nowych budynkach dofinansowano montaż 3 kotłów gazowych. Zrealizowano 75 umów na łączną kwotę 335 515,00 zł **Świerklany** W okresie raportowania udzielono dofinansowania na wymianę nieefektywnych źródeł spalania paliw na cele grzewcze w wyniku czego zainstalowano: • 445 kotłów gazowych, • 366 kotłów V klasy na paliwo stałe, • 34 pompy ciepła.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Gaszowice W okresie raportowania udzielono dofinansowania na wymianę nieefektywnych źródeł spalania paliw na cele grzewcze w wyniku czego zainstalowano: • 16 kotłów gazowych, • 270 kotłów V klasy na paliwo stałe, • 60 kotłów na biomasę • 28 pomp ciepła.
9.	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	**Czerwionka – Leszczyny** W okresie raportowania kontynuowano i zakończono termomodernizację ośmiu budynków szkół i przedszkoli: • Przedszkole nr 1 w Czerwionce – Leszczynach, • Szkoła Podstawowa w Stanowicach, • Przedszkole nr 7 w Czerwionce – Leszczynach, • Przedszkole nr 11 w Czerwionce – Leszczynach, • Szkoła Podstawowa w Szczejkowicach, • Przedszkole nr 6 w Czerwionce – Leszczynach, • Przedszkole nr 8 w Czerwionce – Leszczynach, • Szkoła Podstawowa nr 3 w Czerwionce – Leszczynach. **Lyski** W okresie raportowania przeprowadzono: • termomodernizację Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Pstrążnej – etap I, • termomodernizację Przedszkola w Suminie.
10.	Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Z dniem 1 lipca 2021 roku wszedł obowiązek złożenia deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i źródeł spalania paliw do Centralnej ewidencji emisyjności budynków. Gminy obowiązane są do wprowadzania do ogólnopolskiej bazy danych pochodzących z deklaracji składanych w formie papierowej przez właścicieli i zarządców budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Podmioty zobowiązane do złożenia stosownej deklaracji mają na to czas do 30 czerwca 2022 roku, jeżeli źródło ciepła i źródło spalania paliw było zainstalowane przed 1 lipca 2021 roku albo w terminie 14 dni od dnia uruchomienia źródła ciepła (dotyczy to nowych instalacji).
11.	Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach w okresie raportowania przeprowadził 4 kontrole, w tym 1 interwencyjną, w zakresie przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w zakresie ochrony powietrza. W ramach działalności kontrolnej: • w 1 przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości zakresie wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach oraz planach działań krótkoterminowych, • w 2 przypadkach stwierdzono niepełną realizację zadań określonych w Programie ochrony powietrza poprzez kilkukrotny brak powiadomień grup wrażliwych o wystąpieniu poziomu II i III jakości powietrza oraz w jednym przypadku nieterminowe złożenie Marszałkowi Województwa sprawozdania z realizacji z realizacji działań określonych w Programie ochrony powietrza. W związku z powyższym wydano zarządzenia pokontrolne,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		• w 1 przypadku stwierdzono naruszenia i nieprawidłowości dot. nieterminowego przesłania za rok 2017 oraz nieprzesłania za 2018 r. sprawozdania o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji do KOBiZE. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne.
12.	Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję" oraz emisję niezorganizowaną	Brak informacji o innych działaniach przeprowadzonych w ramach tego zadania, wykraczające poza zakres innych zadań opisanych w niniejszej tabeli.
13.	Realizacja inwestycji w zakresie produkcji paliw niskoemisyjnych i biopaliw	Brak informacji o przeprowadzonych działaniach w okresie raportowania.
14.	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	Z dniem 1 stycznia 2019 roku zmianie uległ system prognozowania i informowania o jakości powietrza. Wcześniej prognozy dla województwa śląskiego wykonywane były przez WIOŚ Katowice wraz z katowickim oddziałem IMiGW. Prognozy te były wykonywane dla dwóch kolejnych dób w układzie obszarowym. Od 2019 roku prognozy wykonywane są przez Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie, a dane prezentowane są na portalu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Zgodnie z przyjętymi zapisami Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego urzędy gminy obowiązane są do informowania mieszkańców o jakości powietrza atmosferycznego.
15.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	**Czerwionka – Leszczyny** W okresie raportowania, w jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina i Miasto Czerwionka-Leszczyny przeprowadzono szereg działań edukacyjnych w zakresie: • promowanie stosowania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania oraz ciepła sieciowego, • oszczędność energii poprzez stosowanie termomodernizacji i innych metod ograniczania zużycia energii. Ponadto kontynuowano kampanię „Gmina z dobrą energią!", której założeniami były działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji oraz promocji efektywności energetycznej. Działania obejmowały długi horyzont czasowy (24 m-ce) i były zróżnicowane pod względem grupy docelowej (dorośli, dzieci i młodzież, pracownicy jst) oraz formy przekazu (działania online/off-line, seminaria tematyczne, konkursy, akcje społecznościowe, kampania medialna z udziałem celebrytów). W projekt zaangażowane są wszystkie jst z terenu Subregionu Zachodniego woj. Śląskiego. W jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina i Miasto Czerwionka-Leszczyny w roku 2019 przeprowadzono szereg działań edukacyjnych w zakresie: • racjonalnego korzystania z energii elektrycznej i cieplnej, • stosowania niskoemisyjnych źródeł energii,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		• oszczędność energii poprzez stosowanie termomodernizacji i innych metod ograniczania zużycia energii. Ww. edukacja przeprowadzona zastała w ramach lekcji biologii, geografii, fizyki, przyrody, techniki oraz lekcji wychowawczych. W ciągu całego roku uczniowie brali czynny udział w wielu programach, kampaniach i akcjach, m.in.: „Dzień Ziemi", „Sprzątanie Świata", „Czyste powietrze wokół nas", „Jak walczyć ze smogiem", „Dzieci uczą rodziców", „Nie truj sąsiada". Szkoła Podstawowa Nr 5 była organizatorem konkursu dla dzieci na prace badawczą pt. „Porosty w mojej miejscowości – wskaźnikiem czystości powietrza". Wychowankowie szkół i przedszkoli brali udział w wielu konkursach plastycznych podejmujących temat czystego powietrza, takich jak: „Foliowy świat – być albo nie być", „Śląskie pejzaże", „Eko-Miś", „O czyste powietrze dbamy – z dymem wygrywamy", „Czyste powietrze – zdrowe dzieci". W trosce o zdrowie dzieci, w okresie jesienno-zimowym w szkołach i przedszkolach na bieżąco monitorowano jakość powietrza. Ponadto Przedszkole Nr 1 z Oddziałem Integracyjnym „Promyczek" oraz Przedszkole Nr 7 „Skarbnikowa Willa" pozyskały oczyszczacze powietrza zakupione przez samorząd województwa śląskiego w ramach kampanii „MOGĘ! Zatrzymać SMOG - Przedszkolaku złap oddech". **Lyski** W okresie raportowanym na terenie gminy zorganizowano akcje informacyjno - edukacyjne z zakresu ochrony powietrza takie jak: • udostępnianie pomiarów jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych. 9 czujników w sołectwach Adamowice, Bogunice, Dzimierz, Lyski, Pstrążna, Raszczyce, Sumina i Zwonowice kontroluje jakość powietrza na bieżąco. • dane z pomiarów stanu jakości powietrza dostępne są na mapie online dzięki której mieszkańcy na bieżąco mogą śledzić pomiar stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 oraz PM10, dodatkowo temperaturę, wilgotność oraz ciśnienie atmosferyczne. • Gmina udostępniała dla mieszkańców aplikację mobilną EcoHarmonogram, w której jedną z funkcji jest możliwość śledzenia aktualnego stanu jakości powietrza z najbliższego punktu pomiarowego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rybniku. • publikowano artykuły w biuletynie informacyjnym „Informator Gminny": m.in. „Kampania STOP pożarom traw", „Nie spalaj – Segreguj", „Palenie w piecu czyściej i oszczędniej-technika rozpalania od góry", „Wymiana pieca i inne działania długofalowe związane z poprawą jakości powietrza", „Uchwała antysmogowa i obowiązki z niej wynikające", „Od 1 września 2017 obowiązuje Uchwała antysmogowa dla Województwa Śląskiego", „programy rządowe związane z poprawą jakości powietrza", „Jak walczymy ze smogiem", Kampania Mogę! Zatrzymać smog, Przedszkolaku złap oddech!", • publikowano informacje dotyczące walki z niską emisją na stronie urzędowej oraz na portalu społecznościowym - profilu Urzędu Gminy Lyski. Gmina Lyski przekazała do placówek oświatowych oczyszczacze powietrza. **Świerklany** W okresie raportowania prowadzono dla mieszkańców następujące działania edukacyjne: • kontynuowano rozprowadzanie wśród właścicieli nieruchomości ulotek w ramach akcji informacyjno edukacyjnej „Gmina z dobrą

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		energią" na temat szkodliwości spalanie odpadów oraz na temat korzyści płynących z termomodernizacji budynków czy też modernizacji centralnego ogrzewania, • zapewniono funkcjonowanie czujnika pomiaru pyłu w powietrzu firmy Airly, zainstalowanego na budynku szkoły podstawowej przy ulicy 3 maja 18 w Świerklanach, • informowano w prasie lokalnej o możliwości włączenia się do programu czyste powietrze oraz stop smog celem uzyskania dofinansowania do wymiany kotłów i termomodernizacji budynku, • w 2021 roku rozpoczęło funkcjonowanie w Urzędzie Gminy Świerklany biuro programu „Czyste powietrze", celem ułatwienia mieszkańcom uzyskania informacji na temat pozyskania środków na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację. Ponadto działania edukacyjne prowadzone były w szkołach i przedszkolach konkursy i akcje, organizowane bezpośrednio przez placówki oświatowe. Dodatkowo informacje o ochronie powietrza pojawiały się regularnie na stronie internetowej Urzędu Gminy Świerklany oraz Kurierze Gminy Świerklany. **Jejkowice** Kampanie edukacyjne odnośnie ochrony powietrza publikowane były na stronie internetowej gminy, rozprowadzanie ulotek oraz poprzez przeprowadzane konkursy ekologiczne w szkole, pogadanki i programy realizowane przez zespół szkolno-przedszkolny dla uczniów. **Gaszowice** Kampanie edukacyjne odnośnie ochrony powietrza publikowane były na stronie internetowej gminy, rozprowadzanie ulotek oraz poprzez serię artykułów w Informatorze Gminnym.
16.	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	**Czerwionka – Leszczyny** W okresie lat 2019-2021 przeprowadzono działania kontrolne w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych, skontrolowano 283 posesje, 9 sprawców wykroczeń pouczono, a także nałożono 5 mandatów karnych. **Świerklany** W okresie raportowania przeprowadzono działania kontrolne w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych, gdzie skontrolowano: • w 2019 roku 75 posesji, • w 2020 roku 19 posesji, • w 2021 roku 75 posesji. **Jejkowice** Kontrola w zakresie zakazu spalania odpadów prowadzona była przez Straż Gminną (Straż Gminna w Lyskach działa na terenie Gminy Jejkowice na podstawie podpisanego porozumienia międzygminnego). Skontrolowano: • w 2019 roku 133 posesje, • w 2020 roku 16 posesji, • w 2021 roku 15 posesji. **Gaszowice** W okresie raportowania prowadzono kontrole w zakresie spalania pozostałości roślinnych, tj. • w roku 2019 - 42 kontrole,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		• w 2020 roku – 31 kontroli • w 2021 roku – 17 kontroli. Ponadto przeprowadzono rutynowe kontrole instalacji do spalania paliw, tj.: • w roku 2019 - 37 kontroli, • w 2020 roku – 30 kontroli • w 2021 roku – 25 kontroli.
17.	Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie Powiatu Rybnickiego	Gminy powiatu rybnickiego brały udział w projekcie pn. „Odnawialne źródła energii poprawą jakości środowiska naturalnego na terenie Gmin Partnerskich: Tarnowskie Góry, Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Krupski Młyn, Kuźnia Raciborska, Nędza, Lelów, Psary, Sośnicowice, Tworóg" w ramach konkursu grantowego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, działanie 4.1 Odnawialne źródła energii, poddziałanie 4.1.3 Odnawialne źródła energii **Czerwionka – Leszczyny** Na terenie gminy w ramach tego programu zamontowano na posesjach prywatnych następujące instalacje OZE: • instalacje fotowoltaiczne – 465 szt. • pompy ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej – 190 szt. • pompy ciepła na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej – 86 szt. • zestawy kolektorów słonecznych - 11 szt. **Lyski** Na terenie gminy w ramach tego programu zamontowano na posesjach prywatnych następujące instalacje OZE: • kotły na biomasę – 69 szt., • pompy ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej – 31 szt. • pompy ciepła na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej – 55 szt. **Świerklany** Na terenie gminy w ramach tego programu zamontowano na posesjach prywatnych następujące instalacje OZE: • pompy ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej – 36 szt. • pompy ciepła na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej – 11 szt. **Jejkowice** Na terenie gminy w ramach tego programu zamontowano na posesjach prywatnych następujące instalacje OZE: • kotły na biomasę - 14 szt. • pompy ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej – 6 szt. • pompy ciepła na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej – 16 szt. **Gaszowice** Na terenie gminy w ramach tego programu zamontowano na posesjach prywatnych następujące instalacje OZE: • kotły na biomasę - 26 szt.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		• pompy ciepła – 9 szt. Zgodnie z danymi przekazanymi przez spółkę **TAURON Dystrybucja S.A.** na terenie powiatu rybnickiego w okresie raportowania zwiększyła się ilość instalacji fotowoltaicznych włączonych do systemu elektroenergetycznego: • w gm. Czerwionka – Leszczyny z 50 na 1 724, • w gm. Lyski z 18 na 588, • w gm. Świerklany z 12 na 493, • w gm. Jejkowice z 4 na 240, • w gm. Gaszowice z 20 na 491. Łącznie w okresie raportowania zainstalowano 3 432 instalacje fotowoltaiczne, z tego 113 instalacji o mocy powyżej 10 kW.
18.	Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	**Czerwionka – Leszczyny** Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną została przyjęta uchwałą Nr XXXIV/384/21 RM w Czerwionce-Leszczynach z dnia 25 czerwca 2021 r. **Świerklany** Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną została przyjęta uchwałą Nr 71/XI/19 Rady Gminy Świerklany z dnia 26 czerwca 2019 roku. **Jejkowice** Gmina Jejkowice dokonała aktualizacji założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczą i paliwa gazowe - Uchwała Nr BR.0007.XXIII.148.2020 Rady Gminy Jejkowice z dnia 21 grudnia 2020 w sprawie "Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze Gminy Jejkowice". Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** posiadają aktualne Założenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu rybnickiego oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

Głównymi zadaniami realizowanymi na obszarze powiatu były działania związane z modernizacją, przebudową remontami dróg powiatowych i gminnych – zmodernizowano 14 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 14,365 km oraz 34 odcinków dróg gminnych. Prowadzono także działania termomodernizacyjne, których głównym założeniem jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło przez budynki, w wyniku czego 10 budynków komunalnych zostało docieplonych.

W ramach programów realizowanych przez gminy wymieniono stare nieefektywne źródła ciepła i zainstalowano 673 kotły V klasy na paliwo stałe, 188 kotłów na biomasę, 334 pompy ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, 188 pomp ciepła na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej, 520 kotłów na paliwo gazowe oraz 11 zestawów kolektorów słonecznych. Dofinansowano także montaż 465 instalacji fotowoltaicznych, przy czym ogólna liczba zainstalowanych zestawów paneli na obszarze powiatu rybnickiego wyniosła 3 432 instalacje. W dużej mierze mieszkańcy korzystali, poza gminnymi dofinansowaniami, także z programów pomocowych takich jak „Czyste powietrze“ czy „Mój prąd“.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, ilość stanowisk pomiarowych do oceny jakości powietrza w strefie śląskiej, do której należy powiat rybnicki, jest wystarczająca w świetle obowiązujących przepisów prawa (zgodnie z rozporządzeniem z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2020 poz. 2279) i umożliwia wykonanie prawidłowej oceny stanu jakości

powietrza. Dodatkowo w ocenach jakości powietrza wykorzystane jest matematyczne modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu, wykonywane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, które stanowią metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów zanieczyszczeń powietrza, a w szczególnych warunkach mogą je zastępować. Mając powyższe na względzie nie utworzono w okresie raportowania nowych stacji monitoringu powietrza.

Według danych ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Rybniku, na terenie powiatu rybnickiego, co roku występują dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężenia pyłu zawieszonego PM10 wynoszącego 50 $\mu g/m^3$. W 2019 roku było takich dni 89, w 2020 roku 43 dni, a w 2021 roku – 67 dni.

W obecnym okresie raportowania nie udało się wykonać pełnej inwentaryzacji indywidualnych urządzeń grzewczych. Nie mniej jednak przy sporządzaniu kolejnego raportu takie dane będzie można uzyskać z wprowadzonej w 2021 roku Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził w okresie raportowania 4 kontrole wśród przedsiębiorców w zakresie przestrzegania przepisów odnośnie ochrony powietrza, w tym samym czasie lokalne samorządowy, w wyniku nałożenia na nich obowiązku prowadzenia czynności kontrolnych w ramach Planu Działań Krótkoterminowych, przeprowadziły łącznie ponad 800 kontroli w zakresie spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych, czy przestrzegania zapisów uchwały antysmogowe.

4.2. Ochrona przed hałasem

W zakresie ochrony przed hałasem w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 8 zadań (w tym 2 należące do obu kategorii zadań), z czego:

- 3 własne,
- 7 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie ochrony przed hałasem na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 – 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 3) oraz zdań monitorowanych (tabela nr 4).

Tabela 3 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zagrożeń hałasem na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Ograniczenie hałasu drogowego	W 2019 roku wydatkowano środki w wysokości 320 000,00 zł na zakup i montaż 22 wyświetlaczy prędkości w gminie Czerwionka – Leszczyny oraz Gaszowice, celem zmniejszenia prędkości poruszających się pojazdów i zmniejszenia emisji hałasu drogowego do środowiska, a w 2020 roku wydatkowano kwotę 58 179,00 zł na zakup i montaż dodatkowych 4 wyświetlaczy.
2.	Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu z zakładów (decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu)	W 2019 roku wydano 2 decyzje określające dopuszczalny poziom hałasu przenikającego do środowiska. Podmiot zobowiązano także do wykonywania pomiarów hałasu przenikającego do środowiska podczas trwania czasu pracy działalności. Zobowiązano także te podmioty do przedkładania wyników pomiaru hałasu do Starosty Rybnickiego oraz Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach. W ramach postępowań wykonano pomiary emisji hałasu do środowiska z dwóch zakładów – wydatkowano środki w wysokości 3 690,00 zł W 2020 roku wydano także 2 decyzje określające dopuszczalny poziom hałasu przenikającego do środowiska. Podmiotu zobowiązano także do wykonywania pomiarów hałasu przenikającego do środowiska podczas trwania czasu pracy działalności. Zobowiązano także te podmioty do przedkładania wyników pomiaru hałasu do Starosty Rybnickiego oraz Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach. W jednym przypadku nałożono obowiązek przeprowadzenia konkretnych działań mających na celu ograniczenie oddziaływania na środowisko. W 2021 roku nie wydano żadnej decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.
3.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Zadanie realizowane pośrednio poprzez inne działania edukacyjne dotyczące ochrony środowiska.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

Tabela 4 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń hałasem na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach w okresie raportowania przeprowadził 5 kontroli interwencyjnych w zakresie w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska. W wyniku przeprowadzonych kontroli: • w 1 przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	wdrażania zaleceń pokontrolnych	• w 2 przypadkach stwierdzono naruszenia i nieprawidłowości dotyczące braku wykonała okresowych badań hałasu w środowisku i nieprzekazanie ich do WIOŚ. W związku z powyższym na kontrolowanych nałożono mandat, udzielono pouczenia i wydano zarządzenia pokontrolne, • w 2 przypadkach stwierdzono naruszenia i nieprawidłowości dotyczące przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocy. Na tej podstawie skierowano wystąpienie do Starosty Rybnickiego o wydanie podmiotom decyzji o dopuszczalnym poziomie dźwięku.
2.	Redukcja hałasu przemysłowego przez przedsiębiorstwa	Zadanie realizowane było poprzez przedkładanie wyników pomiarów oraz podjęcie działań zmierzających do ograniczenia poziomu emitowanego hałasu do środowiska, w zamach obowiązków wynikających z wydanych decyzji Starosty Rybnickiego.
3.	Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	**Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska** W 2020 roku w Czerwionce – Leszczynach wykonano pomiary hałasu emitowanego na linii kolejowej nr 140. W wyniku pomiarów przeprowadzonych w punkcie przy ul. Plebiscytowej odnotowano natężenie hałasu na poziomie 63,6 dB dla pory dnia, przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 65 dB oraz na poziomie 59,0 dB dla pory nocy, przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 56 dB (przekroczenie wartości dopuszczalnej o 3 dB). W latach 2019 – 2020 nie prowadzono badań monitoringowych w zakresie emisji hałasu drogowego na terenie powiatu rybnickiego. Brak informacji o przeprowadzonych badaniach w 2021 roku.
4.	Ograniczenie hałasu drogowego	**Czerwionka – Leszczyny** W okresie raportowania wykonano montaż tablicy pomiaru prędkości przy ul. Lompy (osiedle Malenie).
5.	Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru oraz działania zawarte w POH	**PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.** W okresie raportowania prowadzona była modernizacja linii kolejowych objętych projektem np.: „Prace na liniach kolejowych nr 140, 148, 157, 159, 173, 689, 691 na odcinku Chybie – Żory – Rybnik – Nędza/Turze”. W ramach projektu na terenie powiatu rybnickiego zmodernizowano odcinek linii kolejowej nr 173 na odcinku od km 2890 do stacji Sumina (w tym podg. Jejkowice).
6.	Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych.	**PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.** W okresie raportowania wykonano zabezpieczenia akustyczne dla terenów przylegających do odcinków linii kolejowych: • linia 173 – wykonano 660 mb ekranów akustycznych (5 odcinków), • linia 148 – wykonano 715 mb ekranów akustycznych (4 odcinki). **Zarządcy dróg** W okresie raportowania nie budowano ekranów akustycznych w ciągu dróg gminnych, wojewódzkich ani autostrady A1.
7.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	**Gminy powiatu rybnickiego** realizowały działania edukacyjne w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w ramach innych działań edukacyjnych opisanych dla pozostałych dziedzin środowiskowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

Ponadto gminy powiatu rybnickiego wprowadzają do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisy dotyczące standardów akustycznych a terenach objętych planem. Poniżej przedstawiono przykładowe zapisy przyjętych w okresie raportowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Czerwionka – Leszczyny

Uchwała nr XXV/275/20 Rady Miejskiej w Czerwionce – Leszczynach z dnia 30 października 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny dla części terenu górniczego „Dębieńsko 1" obejmującego obszar w obrębach Czuchów i Dębieńsko:

„W zakresie ochrony przed hałasem uwzględnia się maksymalny – dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A w dB, zgodny z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku na terenach:

1) oznaczonych symbolem MN – jak dla terenów mieszkaniowych jednorodzinnych;

2) oznaczonych symbolem MNU, UMN – jak dla terenów mieszkaniowo – usługowych."

Gaszowice

Uchwałą nr BR.0007.31.214.2021 Rady Gminy Gaszowice z dnia 27 maja 2021 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Gaszowice - sołectwo Czernica - obszar A, ustalono, że poziom dźwięku przenikającego do środowiska nie może przekraczać dopuszczalnych wartości określających w przepisach odrębnych dotyczących dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, przy czym tereny o symbolu MN należy traktować jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

PODSUMOWANIE

W latach 2019 – 2021 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach na terenie powiatu rybnickiego realizował działania mające na cel ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych. Skontrolowano 5 podmiotów gospodarczych, z czego w stosunku do 4 wystosowano zalecenia pokontrolne z uwagi na wykryte nieprawidłowości.

W okresie raportowania Starosta Rybnicki wydał 4 decyzje dotyczące dopuszczalnego poziomu hałasu emitowanego do środowiska.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzono na terenie powiatu rybnickiego pomiary hałasu kolejowego, w wyniku których stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu dla pory nocnej. Niestety brak jest informacji o ilości mieszkańców narażonych na występujące przekroczenia.

4.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 3 zadań, z czego:

- 1 własne,
- 2 monitorowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 5) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 6).

Tabela 5 Stan realizacji zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019 r.
1.	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Rejestr instalacji emitujących pola elektromagnetyczne prowadzony jest na bieżąco. W 2019 roku przyjęto zgłoszenia dotyczące 3 nowych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (wszystkie dotyczyły obszaru Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny) oraz 21 aktualizacje istniejących instalacji. W 2020 roku przyjęto zgłoszenia dotyczące 3 nowych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (wszystkie dotyczyły obszaru Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny) oraz 16 aktualizacji istniejących instalacji. W 2021 roku przyjęto zgłoszenia dotyczące 2 nowych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (1 dotyczyło obszaru Gminy Gaszowice oraz 1 – Gminy Świerklany) oraz 10 aktualizacji istniejących instalacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

Ponadto w 2021 roku pracownicy Referatu Ochrony Środowiska uczestniczyli w szkoleniu „Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi" – wydatkowano środki w wysokości 490,00 zł

Tabela 6 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	**Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach** W 2019 roku, w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu rybnickiego przeprowadził pomiary okresowe (monitoringowe) promieniowania elektromagnetycznego w jednym punkcie pomiarowym. Pomiar został wykonany w rejonie ul. Ligonia w Czerwionce – Leszczyny. Otrzymany wynik średniego natężenia pola elektrycznego w punkcie pomiarowymi nie przekroczył progu czułości sondy pomiarowej (0,2 [V/m]). Wynik pomiarów nie wykazał przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości – 7 V/m. Badania monitoringowe wykonywane są w odstępach dwuletnich, jednak na dzień sporządzenia raportu nie były dostępne jeszcze wyniki badań przeprowadzonych w 2021 roku.
2.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych	Gminy powiatu rybnickiego wprowadzają do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisy dotyczące emisji pól elektromagnetycznych na terenach objętych planem. Poniżej przedstawiono przykładowe zapisy przyjętych w okresie raportowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. **Czerwionka – Leszczyny**

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Uchwała nr XXV/275/20 Rady Miejskiej w Czerwionce – Leszczynach z dnia 30 października 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny dla części terenu górniczego „Dębieńsko 1" obejmującego obszar w obrębach Czuchów i Dębieńsko: „W zakresie **ochrony środowiska** ustala się **zakaz** zagospodarowania i użytkowania terenów w sposób stwarzający ponadnormatywne uciążliwości dla sąsiednich nieruchomości, w szczególności w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza, wytwarzania hałasu i wibracji, emisji pola elektromagnetycznego, w tym lokalizacji i eksploatacji instalacji i urządzeń powodujących ponadnormatywną emisję substancji i energii". Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** w okresie raportowania nie przyjmowały uchwał w prawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem gminy Świerklany, która dokonała zmian w istniejącym mpzp i gminy Gaszowice (jednak bez wpływu na podjęte działania w ramach tego zadania).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2020

PODSUMOWANIE

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym realizowane są dwa główne zadania, tj. prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych w środowisku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego źródeł istniejących, bądź potencjalnych, promieniowania elektromagnetycznego. Oba te zadania realizowane są w trybie ciągłym, a ich efekty mają ogromne znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu rybnickiego.

W okresie raportowania Starosta Rybnicki na bieżąco aktualizuje rejestr instalacji emitujących pola elektromagnetyczne do środowiska.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, na terenie powiatu rybnickiego nie wykazano występowania takich terenów.

4.4. Gospodarowanie wodami

W zakresie gospodarowania wodami w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 8 zadań (w tym 1 należące do obu kategorii zadań), z czego:

- 1 własne,
- 8 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie gospodarowania wodami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 7) oraz w zakresie zadań monitorowanych (tabela nr 8).

Tabela 7 Stan realizacji zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Powiat Rybnicki nie posiada własnego magazynu przeciwpowodziowego wobec czego nie realizowano tego zadania w okresie raportowania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

Tabela 8 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Opracowanie i wydanie jako akt prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu stref ochrony pośredniej dla ujęć wód	**Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie** w okresie raportowania nie ustanawiał nowych stref ochrony pośredniej dla ujęć wód.
2.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	**Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach** W 2019 roku przeprowadzono badania monitoringowe wód powierzchniowych w trzech punktach pomiarowych, dla następujących jcp: • PLRW60006115838 – Bierawka do Knurówki włącznie (gmina Czerwionka- Leszczyny)., • PLRW60006115651 – Ruda do zb. Rybnik bez Potoków: z Przegędzy i z Kamienia (gmina Świerklany), • PLRW6000611489 – Szotkówka bez Lesznicy (gmina Świerklany). Dla wszystkich jednolitych części wód badanych w tym okresie ustalono klasę elementów fizykochemicznych na poziomie poniżej 2. Określono stan ekologiczny jako umiarkowany dla PLRW60006115651 oraz słaby dla pozostałych dwóch jcp. Stan chemiczny wszystkich jcp określono jako poniżej dobrego z jednoczesnym złym stanem wód. W ramach monitoringu wód podziemnych przeprowadzono w 2020 roku badania w jednym punkcie pomiarowym na terenie gminy Czerwionka – Leszczyny. Zakwalifikowano wody do II klasy jakości.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
3.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	**Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie** w okresie raportowania dwukrotnie objął teren powiatu rybnickiego programem edukacyjnym pn.: „Szkoła Przyjazna Wodzie – AKTYWNI BŁĘKITNI". Przedmiotowy projekt skierowany był dla szkół podstawowych znajdujących się na terenie administrowanym przez RZGW w Gliwicach. W ramach projektu rozpropagowano materiały edukacyjne poświęcone tematyce związanej z zasadami i sposobami ochrony przeciwpowodziowej oraz zapobieganiu skutkom suszy, pomocne przy prowadzeniu zajęć wynikających z udziału w tym projekcie. Ponadto gliwicka jednostka Wód Polskich prowadzi systematyczną działalność edukacyjną i promocyjną, kierowaną do mieszkańców wszystkich podległych jej gmin i powiatów, skupioną na wielorakich tematach związanych z gospodarką wodną, akcentując jednak w sposób szczególny tematyk powodziową i związaną z niewielkimi zasobami wodnymi Polski.
4.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	
5.	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	**Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach** W okresie raportowania zrealizowano następujące prace utrzymaniowe: • usuwanie zatorów, wiatrołomów z koryta i skarp cieku oraz wykoszono porost traw w km 3+360 – 4+350 cieku z Przegędzy w m. Przegędza, • wykoszenie skarp rzeki wraz z wygrabieniem oraz usuwaniem zakrzewień w km 45+630 – 45+880 rzeki Bierawka w m. Czerwionka – Leszczyny. **Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK Borynia – Zofiówka** w okresie raportowania wykonała odmulenie potoku Świerklańskiego na odcinku 360 mb od wylotu przepustu pod zwałowiskiem kamienia dołowego do ujścia rzeki „Szotkówki".
6.	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	**Lyski** W ramach gminnego magazynu przeciwpowodziowego stale utrzymuje się określony stan worków na piasek oraz piasku w ilości wystarczającej do zabezpieczania lokalnych podtopień – poza lokalnymi podtopieniami ryzyko powodzi w Gminie Lyski nie występuje. Ponadto OSP z terenu gminy dysponują sprzętem (m.in. motopompami) do usuwania skutków podtopień. **Jejkowice** Magazyn przeciwpowodziowy zlokalizowany przy ul. Poprzecznej 3A w Jejkowicach (w budynku OSP) został doposażony poprzez zakup 400 worków.
7.	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic	**Czerwionka – Leszczyny** oraz **Gaszowice** Przyjęto w okresie raportowania nowe plany zagospodarowania przestrzennego, jednak obszary planu nie są położony na terenach zagrożonych powodzią.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego oraz poziomu zagrożenia powodziowego, jak również wniosków wynikających z planów zarządzania ryzykiem powodziowym	Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** w okresie raportowania nie przyjmowały uchwał w prawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem gminy Świerklany, która dokonała zmian w istniejącym mpzp (jednak bez wpływu na podjęte działania w ramach tego zadania).
8.	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nie prowadził działań w tym zakresie w okresie raportowania. Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział KWK ROW Ruch Jankowice w okresie raportowania prowadziła prace melioracyjne związane z utrzymaniem przepływów otwartych. Przeprowadzono prace konserwacyjne na odcinkach • w 2019 r. – 1 600 mb, • w 2020 r. – 1 150 mb, • w 2021 r. – 1 000 mb

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzono w 2019 roku monitoring jakości wód powierzchniowych w 3 punkach na terenie powiatu. W wyniku przeprowadzonych badań wody badanych jednolitych części wód powierzchniowych zakwalifikowane zostały do stanu złego.

Przeprowadzono w okresie raportowania prace utrzymaniowe na 3 ciekach zlokalizowanych a terenie powiatu rybnickiego oraz wykonano prace utrzymaniowe na 3 750 mb rowów melioracyjnych.

Przyjmowane w okresie raportowania plany zagospodarowania przestrzennego nie obejmowały terenów zagrożonych występowaniem powodzi.

Zorganizowane zostały co najmniej 2 akcje edukacyjne obejmujące zagadnienia związane z ochroną wód, realizowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Ponadto liczne materiały o treściach edukacyjnych można znaleźć na stronie internetowej tego podmiotu.

4.5. Gospodarka wodno–ściekowa

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 7 zadań monitorowanych.

W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji zadań w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań monitorowanych (tabela nr 9).

Tabela 9 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	**Czerwionka – Leszczyny** W 2019 roku Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. wykonało budowę sieci kanalizacyjnej w Czerwionce – Leszczynach przy ul. Wolności 1, 3 o długości 80,6 mb. W 2020 roku wybudowano odcinek kanalizacji sanitarnej w ciągu ulicy Furgoła – Szkolna na długości 504,7 mb. **Świerklany** W okresie raportowania wybudowano kanalizacje przy ul. Boguszowickiej w Jankowicach na odcinku 454 mb. W zakresie kanalizacji sanitarnej wykonano: • rozbudowę na ulicy Kasztelańskiej o długości 270 mb, • rozbudowę na ulicy Szkolnej o długości 168 mb, • rozbudowę na ulicy Mieszka I o długości 54 mb, • rozbudowę na ulicy Basztowej o długości 396 mb, • rozbudowę na ulicy Polnej o długości 138 mb, • rozbudowę na ulicy Parytetycznej o długości 216 mb, • rozbudowę na ulicy Pogodnej o długości 240 mb, • rozbudowę na ulicy Wrzosowej o długości 219 mb, • rozbudowę na ulicy Nowej o długości 165 mb, • rozbudowę na ulicy Górnośląskiej o długości 22 mb, • rozbudowę na ulicy Szklarnia o długości 40 mb, • rozbudowę na ulicy 3 Maja o długości 45 mb, • rozbudowę na ulicy Jankowickiej o długości 168 mb, • rozbudowę na ulicy Zielonej o długości 162 mb, • rozbudowę na ulicy Piaskowej o długości 13 mb, • rozbudowę na ulicy Akacjowej o długości 90 mb, **Jejkowice** W 2020 roku zakończono budowę odcinka sieci kanalizacji sanitarnej na długości 2,072 km, za kwotę 3 484 961,48 zł. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** nie przekazały informacji odnośnie działań poczynionych w tym zakresie.
2.	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do przesyłu i oczyszczania ścieków komunalnych, zagospodarowywania osadów ściekowych oraz systemy	**Czerwionka – Leszczyny** W 2021 roku Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. wykonało modernizację systemu napowietrzania na terenie oczyszczalni ścieków. **Świerklany** W ramach prac modernizacyjnych oczyszczalni ścieków „Świerklany Górne", w okresie raportowania poddano modernizacji bądź wykonano: • kanały doprowadzające ścieki na oczyszczalnię,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	sterowania, monitoringu i przesyłania danych	• blok techniczny RBS i RBN, • zbiornik retencyjny na ul Pogodnej. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** nie prowadziły działań w tym zakresie.
3.	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	**Czerwionka – Leszczyny** W 2019 roku Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. wykonało modernizację sieci wodociągowej z przyłączami: • w Dębieńsku przy ul. Kołłątaja za kwotę 294 809,42 zł, • w Dębieńsku przy ul. Biernota za kwotę 127 998,12 zł, • w Stanowicach przy ul. Górniczej za kwotę 20 625,50 zł. Dokończono także modernizację Stacji Uzdatniania Wody w Palowicach oraz wymianę przyłączy wodociągowych na terenie działalności Spółki. **Lyski** W okresie raportowania wykonano: • budowę wodociągu ul. Kamionki w Lyskach - 202,00 mb, • budowę wodociągu ul. Grabówki w Zwonowicach - 419,00 mb, • budowę wodociągu Raszczyce ul. Rudzka i Szkolna - 288,00 mb, • budowę wodociągu przy ul. Kamieniec w Zwonowicach - 125,00 mb, • budowę wodociągu - połączenie sieci wodociągowej Pstrążna z Podlesiem - etap II - ul. Wyzwolenia - 382,50 mb, • budowę sieci wodociągowej boczna ul. Rybnickiej w Żytnej - Etap I - 160,00 mb, • budowę sieci wodociągowej w miejscowości Raszczyce przy ul. Sobieskiego - 200,00 mb, • budowę studni S-3bis w Zwonowicach (odwiert), **Świerklany** W okresie raportowania w zakresie zaopatrzenia w wodę rozbudowano sieć wodociągową: • na ulicy Łąkowej o długości 55 mb, • na ulicy Kościuszki o długości 240 mb, • na ulicy Jana Kazimierza o długości 135 mb, • na ulicy Pogodnej o długości 720 mb, • na ulicy Jagiełły o długości 5 mb, • na ulicy Kucharzówka o długości 52 mb, • na ulicy Szkolnej o długości 112 mb, • na ulicy Rybnickiej o długości 60 mb, • na ulicy Spacerowej o długości 120 mb, • na ulicy Kościelnej o długości 100 mb, • na ulicy Łokietka o długości 480 mb, • na ulicy Parytetycznej o długości 100 mb, • na ulicy Mieszka I o długości 160 mb, • na ulicy Boguszowickiej o długości 60 mb, • na ulicy Polnej o długości 200 mb, • na ulicy Biasowickiej o długości 100 mb, • na ulicy Nowej o długości 140 mb, • na ulicy Podlesie o długości 100 mb,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		• na ulicy Boryńskiej o długości 142 mb, • na ulicy Władysława Warneńczyka o długości 82 mb, • na ulicy Szerockiej o długości 90 mb, • na ulicy Piekarniczej o długości 58 mb, • na ulicy Wrzosowej o długości 242 mb, • na ulicy 3 Maja o długości 30 mb, • na ulicy Szklarnia o długości 105 mb, • na ulicy Hutniczej o długości 200 mb, • na ulicy Łokietka o długości 100 mb, • na ulicy Górnośląskiej o długości 194 mb, • na ulicy Żeglarskiej o długości 260 mb, • na ulicy Zielonej o długości 70 mb, • na ulicy Kasztelańskiej o długości 200 mb, • na ulicy Boguszowickiej o długości 115 mb, • na ulicy Akacjowej o długości 100 mb, • na ulicy Dygasińskigo o długości 230 mb. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** nie przekazały danych odnośnie prowadzonych działań w tym zakresie.
4.	Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.
5.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	**Gminy powiatu rybnickiego** realizowały działania edukacyjne propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków w ramach działań opisanych w innych dziedzinach środowiskowych.
6.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych	Na terenie gmin powiatu rybnickiego na bieżąco prowadzona jest ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Stan ilościowy w okresie raportowania przedstawiał się następująco:

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	**Czerwionka – Leszczyny** • w 2019 roku 5 526 zbiorników bezodpływowych oraz 559 przydomowych oczyszczalni ścieków, Nie uzyskano danych na koniec 2020 oraz 2021 roku. **Lyski** • w 2019 roku 1 888 zbiorników bezodpływowych oraz 155 przydomowych oczyszczalni ścieków, • w 2020 roku 1 901 zbiorników bezodpływowych oraz 175 przydomowych oczyszczalni ścieków. Nie uzyskano danych na koniec 2021 roku. **Świerklany** • w 2019 roku 712 zbiorników bezodpływowych oraz 95 przydomowych oczyszczalni ścieków, • w 2020 roku 726 zbiorników bezodpływowych oraz 100 przydomowych oczyszczalni ścieków, • w 2021 roku 751 zbiorników bezodpływowych oraz 104 przydomowych oczyszczalni ścieków. **Jejkowice** • w 2019 roku 428 zbiorników bezodpływowych oraz 38 przydomowych oczyszczalni ścieków, • w 2020 roku 413 zbiorników bezodpływowych oraz 43 przydomowe oczyszczalnie ścieków, • w 2021 roku 394 zbiorniki bezodpływowe oraz 46 przydomowych oczyszczalni ścieków. **Gaszowice** • w 2019 roku 1 215 zbiorników bezodpływowych oraz 157 przydomowych oczyszczalni ścieków, • w 2020 roku 1 215 zbiorników bezodpływowych oraz 166 przydomowych oczyszczalni ścieków, • w 2021 roku 1 215 zbiorników bezodpływowych oraz 181 przydomowych oczyszczalni ścieków.
7.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach w okresie raportowania przeprowadził 2 kontrole interwencyjne, w zakresie prawidłowego przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do wód i do ziemi. W ramach działalności kontrolnej stwierdzono: • brak pozwolenia wodnoprawnego w zakresie szczególnego korzystania z wód, tj. odprowadzanie oczyszczonych w separatorze wód opadowych i roztopowych wylotem do ziemi • powstawanie ścieków innego rodzaju (mieszanina wód opadowych i roztopowych ze ściekami socjalno-bytowymi) niż ścieki przewidziane w pozwoleniu wodnoprawnym oraz brak przyłącza do studzienki SP kanalizacji sanitarnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

W okresie raportowania w ramach poczynionych przez gminy nakładów inwestycyjnych udało się rozbudować kanalizację sanitarną. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Główny Urząd Statystyczny na terenie powiatu rybnickiego do końca 2020 roku przybyło 3,9 km kanalizacji sanitarnej. Ilość osób korzystających z tej infrastruktury wniosła na koniec 2020 roku – 35 057 osób, co daje poziom

skanalizowania powiatu na poziomie ok.44,85%.

W latach 2019 – 2021 prowadzono prace związane z rozbudową sieci wodociągowej na terenie powiatu rybnickiego, w wyniku czego powstało ok. 4,7 km nowej sieci wodociągowej. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Główny urząd Statystyczny liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu rybnickiego wynosiła 76 533 osób, co daje stopień zwodociągowania powiatu na poziomie 97,1%.

Zgodnie z prowadzonymi ewidencjami zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni cieków, na terenie powiatu rybnickiego znajduje się 9 787 zbiorników bezodpływowych oraz 1 065 przydomowych oczyszczalni ścieków.

W okresie raportowania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 2 kontrole przestrzegania przez podmioty gospodarcze warunków korzystania z wód. W obu przypadkach stwierdzono nieprawidłowości.

4.6. Ochrona zasobów geologicznych i tereny poprzemysłowe

W zakresie ochrony zasobów geologicznych i terenów poprzemysłowych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 5 zadań (w tym 3 należące do obu kategorii zadań), z czego:

- 3 własne,
- 5 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie ochrony zasobów geologicznych i terenów poprzemysłowych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 10) i zadań monitorowanych (tabela nr 11).

Tabela 10 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Rewitalizacja i rekultywacja (w tym zagospodarowanie krajobrazowo - przyrodnicze, rekreacyjne oraz na cele inwestycyjne) terenów poprzemysłowych i zdegradowanych, w pierwszej kolejności stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	W ramach projektu „Rewitalizacja dworu w Łukowie Śląskim – adaptacja budynku przy ul. Dworskiej 20 na potrzeby użyteczności publicznej", w 2019 roku wykonano prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku, w tym: budowa muszli koncertowej, altany z miejscem na ognisko i grilla, wykonanie tarasu widokowego, wykonanie chodników i miejsc parkingowych wokół budynku wraz z nasadzeniem zieleni, infrastrukturą spędzania wolnego czasu (ławki, leżaki, kosze). Ponadto wykonano monitoring budynku. Wydatkowano środki w wysokości 1 109 207,12 zł. Projekt został zrealizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa: 10. Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna, Działanie: 3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, Poddziałanie: 5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - wsparcie działań wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju obejmujących obszary wiejskie i rybackie.
2.	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach poprzemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP)	W okresie raportowania nie aktualizowano bazy danych o terenach poprzemysłowych i zdegradowanych.
3.	Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach poprzemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia	W okresie raportowania nie prowadzono badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach poprzemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

W 2019 roku przeprowadzono monitoring terenów na obszarze Powiatu Rybnickiego, na których wystąpiły ruchy masowe ziemi. Wydatkowano środki w wysokości 4 490,00 zł. Ponadto zlecono wykonanie ekspertyzy dotyczącej stanu technicznego hałdy zlokalizowanej w Czerwionce-Leszczynach na terenie Przedsiębiorstwa Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S. A., w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego – wydatkowano środki w wysokości 9 840,00 zł.

Powiat Rybnicki corocznie zawiera umowy z geologiem na opinie geologiczne dla zadań takich jak wykonanie otworów wiertniczych w celu wykorzystania ciepła Ziemi, budowa gazociągu, zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego czy na dokumentacje hydrogeologiczne ujęcia wody podziemnej, w okresie raportowanym zrealizowano:

- w 2019 roku – 9 umów,
- w 2020 roku 22 umów,
- w 2021 roku 17 umów.

Tabela 11 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Udzielanie koncesji na działalność objętą ustawą Prawo górnicze i geologiczne wymaga opinii organu wykonawczego gminy. W planach zagospodarowania przestrzennego gminy obowiązane są wprowadzać zapisy odnośnie udokumentowanych złóż kopalin na terenie swojej właściwości oraz informacji w zakresie możliwości dokonywania prowadzenia prac związanych z rozpoznaniem i udokumentowanie złóż kopali. Poniżej przedstawiono przykładowe zapisy ujęte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin powiatu rybnickiego. **Czerwionka – Leszczyny** Uchwałą nr XXV/275/20 Rady Miejskiej w Czerwionce – Leszczynach z dnia 30 października 2020 roku uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny dla części terenu górniczego „Dębieńsko 1" obejmującego obszar w obrębach Czuchów i Dębieńsko, w którym zapisano, że obszar objęty planem położony jest w granicach: • udokumentowanych złóż węgla kamiennego – „Dębieńsko ID 347" i „Dębieńsko 1 ID 11191", • obszaru górniczego „Dębieńsko 1", • terenu górniczego „Dębieńsko 1". Ponadto wskazano, że w zakresie ochrony środowiska ustala się zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wyjątek stanowi poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie złóż kopalin. **Gaszowice** Uchwałą nr BR.0007.31.214.2021 Rady Gminy Gaszowice z dnia 27 maja 2021 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Gaszowice - sołectwo Czernica - obszar A, ustalono, że obszar objęty planem znajduje się w granicach obszarów górniczych "Rydułtowy I Blok I" i „Rydułtowy II oraz terenów górniczych "Rydułtowy I" i "Rydułtowy II". Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** w okresie raportowania nie przyjmowały uchwał w prawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem gminy Świerklany, która dokonała zmian w istniejącym mpzp (jednak bez wpływu na podjęte działania w ramach tego zadania).

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Nie stwierdzono na terenie powiatu rybnickiego występowania nielegalnej eksploatacji kopalin.
2.	Rewitalizacja i rekultywacja (w tym zagospodarowanie krajobrazowo - przyrodnicze, rekreacyjne oraz na cele inwestycyjne) terenów poprzemysłowych i zdegradowanych, w pierwszej kolejności stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK Borynia – Zofiówka w 2021 roku zakończyła prace rekultywacyjne związane z zamknięciem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Borynia – Jar, zbiornika 6a" w Świerklanach. Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział KWK ROW Ruch Jankowice w okresie raportowania prowadziła rekultywację biologiczną na potrzeby obiektu sportowo – rekreacyjnego na terenie Szybu VI polegającą na obsianiu trawą powierzchni 4,52 ha i zadrzewieiu powierzchni 2,5 ha oraz na potrzeby obiektu widokowego Północ poprzez obsianie trawą powierzchni 1,40 ha.
3.	Wywiązanie się z wszystkich zobowiązań z tytułu szkód górniczych na terenie powiatu, naprawianie szkód górniczych	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK Borynia – Zofiówka w okresie raportowania wykonała naprawę odwodnienia na skrzyżowaniu ul. Władysława Łokietka i Zygmunta Starego w Świerklanach. Ponadto zawarto 47 ugód z właścicielami nieruchomości na naprawę szkód w budynkach i budowlach, 26 ugód na szkody w plonach i 23 ugody tytułem zwrotu kosztów zabezpieczenia budynków przed wpływami eksploatacji górniczej. Wszystkie ugody dotyczyły terenu gminy Świerklany. Spółka prowadziła także obserwację geodezyjną odcinka autostrady A1 na obszarze swojej działalności celem oceny wpływu eksploatacji górniczej na stan infrastruktury drogowej. Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział KWK ROW Ruch Jankowice w okresie raportowania wykonała naprawy szkód górniczych w budynkach na około 150 nieruchomościach w sektorze prywatnym na terenie gminy Świerklany. Zawarto 34 ugody tytułem zwrotu kosztów zabezpieczenia budynków na wpływy projektowanej eksploatacji Górniczej. W celu minimalizacji oddziaływania eksploatacji górniczej na obiekty budowlane oraz skutecznego usuwania występującego szkód górniczych, Spółka prowadzi obserwacje budowlane obiektów według kryteriów opracowanych w projekcie obserwacji. Prowadzone obserwacje mają przede wszystkim na celu odpowiednio wczesne reagowanie na ewentualne zagrożenia oraz bieżące orientowanie się Spółki o postępie i czasie występowania uszkodzeń w obiektach objętych wpływami eksploatacji górniczej.
4.	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach poprzemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP)	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.
5.	Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach poprzemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia	**Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział KWK ROW Ruch Jankowice** w okresie raportowania wykonywała badania wód powierzchniowych i podziemnych prowadzonych w ramach monitoringu lokalnego środowiska gruntowo – wodnego w rejonie przeznaczonym pod rekultywację, tj. w rejonie obiektu Północ oraz Szybu VI. Ponadto wykonywane były badania wód powierzchniowych na rowach otwartych, zgodnie z posiadanymi decyzjami administracyjnymi.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

W okresie raportowania nie wykryto nielegalnej eksploatacji kopalin. W zakresie rekultywacji przeprowadzono prace na obszarze 7,02 ha. W ramach szkód górniczych zawarto 280 umów obejmujących wypłatę odszkodowania oraz wykonanie napraw uszkodzenia w obiektach budowlanych bądź wypłatę rekompensat za wykonywanie dodatkowych wzmocnień w konstrukcjach nowo budowanych budynków.

Nie realizowano prac związanych z aktualizacją danych w bazie OPI-TPP, a także nie badano gruntu pod kątem wstępowania zanieczyszczeń.

4.7. Ochrona gleb

W zakresie ochrony gleb w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 6 zadań, z czego:

- 1 własne,
- 5 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie ochrony gleb na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 12) i zadań monitorowanych (tabela 13).

Tabela 12 Stan realizacji zadań własnych w zakresie gleb i terenów poprzemysłowych i zdegradowanych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenie wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d POŚ)	W okresie raportowania nie aktualizowano rejestru potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, z uwagi na brak takiej potrzeby (nie zgłoszono nowych lokalizacji).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

Tabela 13 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gleb i terenów poprzemysłowych i zdegradowanych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Promocja rolnictwa zintegrowanego	**Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego** W okresie raportowania prowadzono działania informacyjne dla rolników w zakresie zrównoważonego prowadzenia gospodarki rolnej.
2.	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	**Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy** W okresie raportowania przypadał olejny okres badań (rok 2020), jednak do dnia sporządzenia niniejszego raportu brak było wyników przeprowadzonych pomiarów.
3.	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	**Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego** W ramach przyjętej nowelizacji ustawy Prawo wodne gospodarujący gruntami rolnymi zobowiązani są do sporządzania corocznie planu nawozowego w zakresie zastosowania środków azotowych, celem ograniczenia ich wykorzystania i zapobiegania nagromadzenia ich w środowisku. Pracownicy ŚODR pomagają w opracowaniu ww. planów. **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa** Nie przekazano informacji odnośnie wykonanych kontroli w zakresie stosowania środków ochrony roślin, pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych oraz kontroli podmiotów prowadzących obrót tymi środkacmi.
4.	Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: -	**Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego** W okresie raportowania prowadzono działania w postaci szkoleń teoretycznych i praktycznych oraz udzielano licznych porad indywidualnych w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki rolnej.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach** W 2020 roku przeprowadzono nabór wniosków o dotacje w ramach „Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie". Brak jest jednak informacji o ilości osób korzystających z tej pomocy z ternu powiatu rybnickiego.
5.	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	Zadanie realizowane jest przez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin, a w przypadku ich braku w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Poniżej przedstawiono przykładowe zapisy odnośnie powierzchni biologicznie czynnej jaka musi pozostać na terenie objętym inwestycją. **Czerwionka – Leszczyny** Uchwałą nr XXV/275/20 Rady Miejskiej w Czerwionce – Leszczynach z dnia 30 października 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny dla części terenu górniczego „Dębieńsko 1" obejmującego obszar w obrębach Czuchów i Dębieńsko, ustalono minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na poziomie: • **MN** – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 40%, • **MNU** – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej – 45%, • **UMN** – teren zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej – 45%, • **U** – teren zabudowy usługowej – 30%, • **UKk** – teren zabudowy usługowej kultu religijnego – 60%, • **ZP** – teren zieleni urządzonej – 75%, • **ZWS** – teren zieleni w dolinie cieków wodnych – 90%, **Gaszowice** Uchwałą nr BR.0007.31.214.2021 Rady Gminy Gaszowice z dnia 27 maja 2021 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Gaszowice - sołectwo Czernica - obszar A, ustalono minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na poziomie: • **U** - tereny zabudowy usługowej – 10%, • **P** - tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów – 10%, • **MN** - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 40%. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** w okresie raportowania nie przyjmowały uchwał w prawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem gminy Świerklany, która dokonała zmian w istniejącym mpzp (jednak bez wpływu na podjęte działania w ramach tego zadania).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

W okresie raportowania nie aktualizowano rejestru potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, z uwagi na brak takiej konieczności.

Śląski Ośrodek Doradztwa rolniczego prowadził szereg działań związanych z propagowaniem dobrych praktyk rolniczych i zrównoważonej gospodarki rolnej. Brak informacji o prowadzonych kontrolach.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

W zakresie gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 9 zadań (w tym 3 należące do obu kategorii zadań), z czego:

- 3 własne,
- 9 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 14) i zadań monitorowanych (tabela 15).

Tabela 14 Stan realizacji zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Aktualizacja gminnych i powiatowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Powiat Rybnicki nie posiada programu usuwania wyrobów zawierających azbest.
2.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gmin należących do powiatu (dofinansowania dla mieszkańców)	W 2019 roku, w ramach opłat za korzystanie ze środowiska, wykonano dokumentację aplikacyjną dla projektu „Unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z terenu Powiatu Rybnickiego" – wydatkowano środki w wysokości 9 840,00 zł. Ponadto przekazano kwotę w wysokości 2 411,35 zł na dotacje obejmujące sfinansowanie kosztów transportu eternitu z budynku do miejsca utylizacji dla 6 osób z terenu powiatu Rybnickiego. W 2020 roku rozpoczął się proces podpisywania umów z grantobiorcami w ramach realizacji projektu pn.: „Unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z terenu Powiatu Rybnickiego". Wyłoniono także wykonawcę tablic pamiątkowych dla grantobiorców oraz zatrudniono inspektora nadzoru. Projekt obejmował 126 wniosków. Spośród budynków zlokalizowanych na terenie indywidualnych gospodarstw domowych, 52 to były budynki mieszkalne, zaś 74 to budynki gospodarcze. Przedmiotowe budynki znajdowały się na terenie miejscowości wchodzących w skład wszystkich gmin powiatu rybnickiego: • Gminy Czerwionka-Leszczyny - 3 budynki w miejscowości Stanowice; • Gminy Gaszowice - 70 budynków w miejscowościach: Czernica, Gaszowice, Łuków Śląski, Piece, Szczerbice; • Gminy Jejkowice - 12 budynków; • Gminy Lyski - 26 budynków w miejscowościach: Bogunice, Dzimierz, Lyski, Nowa Wieś, Pstrążna, Raszczyce, Sumina, Żytna; • Gminy Świerklany - 15 budynków. Na przedmiotowych budynkach znajdowały się pokrycia dachowe zawierające azbest w postaci płyt azbestowo – cementowych (falistych oraz płaskich), których łączna powierzchnia wyniosła 15 055 m^2, zaś szacowana łączna masa to 177,932 Mg. W ramach projektu usunięto 135,794 Mg wyrobów zawierających azbest oraz wydatkowano środki w wysokości: • W 2020 roku – 608 962,39 zł, • W 2021 roku – 1 180 482, 93 zł.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Ponadto w 2020 roku, w ramach środków pochodzących z opłat za gospodarcze korzystnie ze środowiska, udzielono dofinansowania dla 14 osób na pokrycie wydatków związanych z transportem odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów niebezpiecznych. Wydatkowano środki w wysokości 7 503,00 zł. W ramach opłat za korzystanie ze środowiska, w 2021 roku przekazano kwotę w wysokości 7 803,51 zł na dotacje obejmujące sfinansowanie kosztów transportu eternitu z budynku do miejsca utylizacji dla 11 osób z terenu powiatu Rybnickiego.
3.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne	W 2019 roku przeprowadzono akcję „Sprzątanie świata”, na potrzeby, której zakupiono worki i rękawice – wydatkowano środki w wysokości 1 859,77 zł. W 2021 roku pracownicy Referatu Ochrony Środowiska uczestniczyli w szkoleniu z zakresu prowadzenia skutecznego postępowania egzekucyjnego w przypadku wyrzucania śmieci w miejscach niedozwolonych – wydatkowano środki w wysokości 379,00 zł;

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

Tabela 15 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Kontrole wykonywane są w ramach działań, o których mowa w poz. 16 tabeli nr 2.
2.	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	**Gminy powiatu rybnickiego** co roku, w określonych terminach przedkładają Marszałkowi Województwa Śląskiego sprawozdania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Ponadto co roku sporządzają analizę gospodarki odpadami komunalnymi i udostępniają ją na swoich stronach internetowych.
3.	Aktualizacja gminnych i powiatowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest	**Lyski** Aktualizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych została przyjęta Uchwałą Nr RG.0007.117.2019 Rady Gminy Lyski z dnia 28 listopada 2019 roku. **Jejkowice** W 2021 roku przeprowadzono aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.
4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gmin należących do powiatu (dofinansowania dla mieszkańców)	**Czerwionka – Leszczyny** Z terenu gminy usunięto: • w 2019 roku 5,920 Mg wyrobów zawierających azbest, • w 2020 roku 1,620 Mg wyrobów zawierających azbest, • w 2021 roku 4,860 Mg wyrobów zawierających azbest.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Lyski Z terenu gminy usunięto: • w 2019 roku 40,890 Mg wyrobów zawierających azbest, • w 2020 roku 12,360 Mg wyrobów zawierających azbest, • w 2021 roku 11,108 Mg wyrobów zawierających azbest. **Świerklany** Z terenu gminy usunięto: • w 2019 roku 2,540 Mg wyrobów zawierających azbest, • w 2020 roku 4,230 Mg wyrobów zawierających azbest, • w 2021 roku 8,020 Mg wyrobów zawierających azbest. **Jejkowice** Z terenu gminy usunięto: • w 2019 roku 1,320 Mg wyrobów zawierających azbest, • w 2020 roku 2,100 Mg wyrobów zawierających azbest.
5.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	W okresie raportowania na terenie poszczególnych gmin odebrano od właścicieli nieruchomości następujące ilości odpadów zbieranych selektywnie (z wyłączeniem niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych): **Czerwionka – Leszczyny** • w 2019 roku – 8 681,040 Mg, • w 2020 roku – 9 709,220 Mg, **Lyski** • w 2019 roku – 2 735,606 Mg, • w 2020 roku – 3 360,711 Mg, **Świerklany** • w 2019 roku – 1 854,800 Mg, • w 2020 roku – 1 882,320 Mg, **Jejkowice** • w 2019 roku – brak danych, • w 2020 roku – brak danych, **Gaszowice** • w 2019 roku – 2 954,280 Mg, • w 2020 roku – 3 238,960 Mg, Dane za rok 2021 nie były jeszcze dostępne w trakcie opracowywania niniejszego raportu. Ponadto w ramach utworzonych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych zebrano następujące ilości selektywnie zgromadzonych odpadów komunalnych: **Czerwionka – Leszczyny** • w 2019 roku – 3 382, 300 Mg, • w 2020 roku – brak danych, **Lyski** • w 2019 roku – nie funkcjonował stacjonarny PSZOK, • w 2020 roku – nie funkcjonował stacjonarny PSZOK, **Świerklany** • w 2019 roku – 1 990,464 Mg, • w 2020 roku – 3 358,024 Mg,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Jejkowice • w 2019 roku – brak danych, • w 2020 roku – brak danych, **Gaszowice** • w 2019 roku – brak danych, • w 2020 roku – brak danych, Dane za rok 2021 nie były jeszcze dostępne w trakcie opracowywania niniejszego raportu.
6.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla gmin powiatu rybnickiego przedstawiał się następująco w okresie raportowania: **Czerwionka – Leszczyny** • w 2019 roku – 1,0 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 40 %, • w 2020 roku – 11,0 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 35 %, **Lyski** • w 2019 roku – 6 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 40 %, • w 2020 roku – 32 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 35 %, **Świerklany** • w 2019 roku – 39,99 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 40 %, • w 2020 roku – 10,16 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 35 %, **Jejkowice** • w 2019 roku – 35 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 40 %, • w 2020 roku – brak danych **Gaszowice** • w 2019 roku – brak danych, • w 2020 roku – 100 %, przy maksymalnym poziomie wynoszącym 35 %, Dane za rok 2021 nie były jeszcze dostępne w trakcie opracowywania niniejszego raportu.
7.	Selektywna zbiórka i osiąganie poziomów odzysku odpadów	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła dla gmin powiatu rybnickiego przedstawiał się następująco w okresie raportowania: **Czerwionka – Leszczyny** • w 2019 roku – 34 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 40 %, • w 2020 roku – 45 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 50 %, **Lyski** • w 2019 roku – brak danych, • w 2020 roku – 53 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 50 %, **Świerklany** • w 2019 roku – 52,56 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 40 %, • w 2020 roku – 71,51 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 50 %,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Jejkowice • w 2019 roku – 51 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 40 %, • w 2020 roku – brak danych **Gaszowice** • w 2019 roku – brak danych • w 2020 roku – 40 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 50 %, Dane za rok 2021 nie były jeszcze dostępne w trakcie opracowywania niniejszego raportu. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych dla gmin powiatu rybnickiego przedstawiał się następująco w okresie raportowania: **Czerwionka – Leszczyny** • w 2019 roku – 100 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 60 %, • w 2020 roku – 100 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 70 %, **Lyski** • w 2019 roku – brak danych • w 2020 roku – 100 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 70 %, **Świerklany** • w 2019 roku – 94,190 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 60 %, • w 2020 roku – 100 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 70 %, **Jejkowice** • w 2019 roku – brak danych • w 2020 roku – brak danych, **Gaszowice** • w 2019 roku – brak danych, • w 2020 roku – 58 %, przy minimalnym poziomie wynoszącym 70 %, Dane za rok 2021 nie były jeszcze dostępne w trakcie opracowywania niniejszego raportu.
8.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne	**Czerwionka – Leszczyny** Działania informacyjno – edukacyjne prowadzone są z wykorzystania gminnej strony internetowej, gdzie można znaleźć informacje dotyczące poprawnego segregowania odpadów. **Lyski** Działania informacyjno edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności selektywnego zbierania odpadów komunalnych realizowano poprzez umieszczanie artykułów edukacyjno – informacyjnych na łamach Informatora Gminnego. Dostęp do informacji z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi był realizowany poprzez stronę internetową gminy oraz aplikacje „EcoHarmonogram", umożliwiającą w łatwy i szybki sposób uzyskanie informacji o terminie odbioru odpadów, prowadzonych zbiórkach odpadów, zasadach segregacji, a także o terminach płatności. Dodatkowym atutem aplikacji jest możliwość uruchomienia automatycznych przypomnień o nadchodzących terminach wywozu odpadów oraz terminach płatności. dodatkowo uruchomiono specjalny numer telefonu pod którym można było bezpośrednio uzyskać informacje na temat gospodarki odpadami komunalnymi oraz zgłaszać ewentualne reklamacje. Przeprowadzono także zbiórkę makulatury w celu zwiększenia odzysku tego surowca w ramach akcji „Papier dasz – drzewko masz" oraz pogadanki dotyczące zasad

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		prowadzenia segregacji oraz prawidłowego gospodarowania odpadami w celu ograniczenia ilości odpadów przeprowadzonych przez straż gminną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy Lyski. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** prowadziły działania informacyjno – edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami w ramach działał opisanych w innych dziedzinach środowiskowych.
9.	Prowadzenie kontroli przedsiębiorców w zakresie przestrzegania obowiązków związanych z gospodarką odpadami	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach w okresie raportowania przeprowadził 9 kontroli, w tym 8 interwencyjnych, w zakresie prawidłowego postepowania z odpadami. W ramach działalności kontrolnej stwierdzono naruszenia i nieprawidłowości w postaci: • prowadzenia ewidencji odpadów w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym – 7 przypadków, • naruszenie warunków decyzji w zakresie sposobu i miejsca magazynowania odpadów (zbieranie odpadów w sposób nieselektywny) – 1 przypadek, • zabierania odpadów bez wymaganego zezwolenia (zbieranie m.in. odpadów azbestu, podkładów kolejowych) – 3 przypadki, • przetwarzanie odpadów bez wymaganego zezwolenia (m. in. kruszenie gruzu budowlanego i niwelacja terenu) – 3 przypadki, • nieskładania do marszałka województwa sprawozdań o ilości wytworzonych odpadów w ciągu roku i sposobie postepowania z nimi – 1 przypadek, • braku utworzenia stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych – 1 przypadek, • braku wpisu do Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO) – 1 przypadek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wszystkie gminy sporządzają sprawozdania w tym zakresie i przekazują je do Marszałka Województwa Śląskiego. W ramach nałożonych obowiązków na gminy, samorządy próbują czynić działania zmierzające do osiągnięcia wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych od składowania (1 gmina nie osiągnęła wymaganego poziomu w okresie raportowania), poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (2 gminy nie osiągnęły wymaganego poziomu) oraz poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (1 gmina nie osiągnęła wymaganego poziomu).

W okresie raportowania wykonano 2 aktualizacje programów usuwania wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z danymi w Bazie azbestowej, na terenie powiatu rybnickiego pozostało do unieszkodliwienia 1 922,013 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 1 761,688 Mg znajdujących się w posiadana osób fizycznych.

W latach 2019 – 2021 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 9 kontroli podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami, w żadnym przypadku nie stwierdzono prawidłowego postępowania.

4.9. Ochrona przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 15 zadań, z czego:

- 1 własne,
- 14 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 16) i zadań monitorowanych (tabela 17).

Tabela 16 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	W 2019 roku sporządzono dla obszaru Powiatu Rybnickiego na lata 2018-2028 uproszczone plany urządzania lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych oraz inwentaryzację lasów z wyłączeniem lasów wchodzących w skład własności rolnej Skarbu Państwa – wydatkowano środki w wysokości 14 750,00 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

W 2019 roku zakupiono drzewa ozdobne na potrzeby zagospodarowania działki położonej w Łukowie Śląskim oraz przy budynku Starostwa w ramach nasadzeń zastępczych zgodnie z decyzją Konserwatora Zabytków w Katowicach – wydatkowano środki w wysokości 3 262,90 zł.

Ze środków pochodzących z opłat i kar zrealizowano corocznie działania polegające na koszeniu traw i chwastów jednorocznych samosiewów w pasach dróg powiatowych na ten cel wydatkowano w okresie analizy:

w 2019 roku - 50 tys.,

w 2020 roku - 19 tys.,

w 2021 roku - 10 tys.

Ponadto w 2021 roku pracownicy Referatu Ochrony Środowiska uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym usuwania zadrzewień – wydatkowano środki w wysokości 429,00 zł.

Tabela 17 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

Lp.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Aktualizacja systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP i bazami GIOŚ	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.

Lp.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
2.	Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.
3.	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej	**Czerwionka - Leszczyny** W 2019 roku uzyskano dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w formie dotacji na realizację zadania pn. Zielona Pracownia w SP 6 w Czerwionce-Leszczynach – Eko-Logika. Koszt realizacji zadania wyniósł 45 000,00 zł, w tym dotację z WFOŚIGW, która stanowiła kwota 30 000,00 zł. W ramach realizacji zadania Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Stanisława Moniuszki w Czerwionce-Leszczynach została doposażona m.in. w monitor interaktywny, mikroskop cyfrowy, różnorodne pomoce dydaktyczne wyjaśniające działanie zjawisk przyrodniczych oraz wzajemnych interakcji organizmów i środowiska, w którym one żyją. Prowadzone były zajęcia pozalekcyjne, a ponadto zakupiono meble, w tym laboratoryjne, wymieniono oświetlenie, dokonano remontu podłóg i pomalowano ściany pracowni.
4.	Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	**Czerwionka - Leszczyny** Zorganizowano akcje ekologiczne „Sprzątanie świata” i „Segreguj odpady” oraz szkolne obchody „Dnia Drzewa”. Ogłoszono i przeprowadzono konkurs dla uczniów i ich rodziców na zagospodarowanie ogniwa fotowoltaicznego. Nawiązano współpracę ze stowarzyszeniem ekologicznym „Zielone Miasto”. Uczniowie uczestniczyli w warsztatach i wykładach pn. „Drzewa – cud natury” realizowanych przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Bełk, które były prowadzone przez założyciela Klubu „Gaja”. W trakcie realizacji zadania podejmowane były także działania mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej w dzielnicy Czuchów polegające na angażowaniu rodziców uczniów do zachowań proekologicznych (prelekcje, wykłady, akcje społeczne, gazetki, ulotki). **Lyski** W ramach działań edukacyjnych gmina Lyski zorganizowała akcje z zakresu bioróżnorodności: • warsztaty w Śląskim Ogrodzie Botanicznym mające na celu zapoznanie dzieci i młodzieży z roślinami jakie występują w obrębie siedzib ludzkich, a także obserwacje przyrody ze szczególnym zwróceniem uwagi na drzewa i krzewy wstępujące w życiu człowieka, • wspólnie z Nadleśnictwem Rudy Raciborskie i Nadleśnictwem Rybnik zorganizowano akcję „Papier dasz – drzewko masz”. W ramach akcji przekazano mieszkańcom 450 sadzonek drzewek zbierając równocześnie 1006 kg papieru, • zakupiono węzę pszczelą oraz matki pszczele w ramach wzmacniania bioróżnorodności. Węzę oraz matki przekazano Kołom Pszczelarzy działającym na terenie gminy, • przeprowadzono akcję „Chronimy płazy”, w ramach której podpisano umowę użyczenia części nieruchomości stanowiących pas drogi powiatowej w Lyskach przy ul. Kamionki oraz ul. Sumińską w Zwonowicach z Zarządem Dróg, Inwestycji i Remontów Powiatu Rybnickiego. W ramach akcji rozstawiono płotki ochronne uniemożliwiające płazom przekraczanie dróg, a tym samym chroniące ich życie. Akcja trwała w okresie największej migracji płazów marzec-

Lp.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		maj 2019 i 2020 roku została przeprowadzona dzięki współpracy z Zespołem Parków. Nadleśnictwo Rybnik okresie raportowania przeprowadziło zajęcia edukacyjne na ścieżkach przyrodniczo edukacyjnych. Zajęcia edukacyjne prowadzono także w placówkach oświatowych szkół i przedszkoli. Ponadto w 2021 roku Nadleśnictwo przygotowało stoisko promocyjne na przeprowadzonych zawodach dla klas mundurowych szkół średnich, a także brało udział w akcji „Choinka dla życia", zorganizowanej z oddziałem terenowym krwiodawstwa w Rybniku. Nadleśnictwo Kobiór w okresie raportowania nie prowadziło działań edukacyjny ani promocyjnych na terenie powiatu rybnickiego.
5.	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym	Zadanie realizowane jest przez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin, a w przypadku ich braku w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Poniżej przedstawiono przykładowe zapisy zapewniające właściwą ochronę bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu. **Czerwionka – Leszczyny** Uchwałą nr XXV/275/20 Rady Miejskiej w Czerwionce – Leszczynach z dnia 30 października 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny dla części terenu górniczego „Dębieńsko 1" obejmującego obszar w obrębach Czuchów i Dębieńsko, ustalono, że w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu, dla terenów zieleni w dolinie cieków wodnych oznaczonych symbolem ZWS ustala się nakaz: • zachowania i utrzymania zieleni łęgowej, zadrzewień i zakrzewień, • zachowania i utrzymania istniejącej sieci urządzeń melioracji wodnych takich jak rowy i sieć drenarska, • zastosowania rozwiązań i technologii minimalizujących szkody w środowisku w trakcie realizacji lokalizacji i użytkowania infrastruktury technicznej, • zachowania ukształtowania terenu w dolinie cieków wodnych. **Gaszowice** Uchwałą nr BR.0007.31.214.2021 Rady Gminy Gaszowice z dnia 27 maja 2021 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Gaszowice - sołectwo Czernica - obszar A, ustalono, że cały obszar objęty planem znajduje się w graniach otuliny parku krajobrazowego "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich". Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** w okresie raportowania nie przyjmowały uchwał w prawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem gminy Świerklany, która dokonała zmian w istniejącym mpzp (jednak bez wpływu na podjęte działania w ramach tego zadania).
6.	Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.
7.	Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania	**Czerwionka – Leszczyny** W ramach zagospodarowania terenu dawnego zespołu dworsko-parkowego w latach 2019 – 2020 przeprowadzono zmianę otaczającej go przestrzeni –

Lp.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
	turystycznego obszarów cennych przyrodniczo	zrealizowane zostały tarasy, pieszo-jezdne ścieżki i plac zabaw, obok których znajduje się również siłownia pod chmurką i kilka dodatkowych atrakcji. Dzięki temu obszar, który dotąd nie był użytkowany lub od dawna pozostawał zaniedbany stał się dla miejscowej społeczności przyjaznym miejscem odpoczynku i rekreacji, dobrze dostępnym także za sprawą miejsc parkingowych, które powstały tuż obok. Dodatkowo powstały ścieżki spacerowe na terenie przy pobliskim stawie. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** nie prowadziły działań w tym zakresie.
8.	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszaru parku krajobrazowego	**Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach** W okresie raportowania prowadzono monitoring gniazd bociana białego w czasie gniazdowania ptaków w okresie lęgowym – skontrolowano 4 gniazda zlokalizowane w Stanowicach, Palowicach, Szczejkowicach i Książenicach.
9.	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu walorów przyrodniczych i krajobrazu poprzez wdrażanie zapisów planów ochrony parków krajobrazowych	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.
10.	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	Nadleśnictwo Rybnik w okresie raportowania sprawowało opiekę merytoryczną nad pozyskiwaniem po suszu i złomów w lasach powiatu rybnickiego, co niewątpliwie przyczyniło się do utrzymania właściwego stanu sanitarnego w lasach prywatnych - wniosków o usuwanie drzew opanowanych przez szkodniki, złomy i wywrotny wpłynęło. przeprowadzono także pielęgnacji lasu obejmującą powierzchnię 11,04 ha. Miejscowi leśnicy dzielili się wiedzą fachową z właścicielami lasów prywatnych w ramach przeprowadzonych 162 wizji lokalnych. Nadleśnictwo Kobiór w okresie raportowania przeprowadziło prace odnowień owe w lasach na terenie powiatu. 2019 roku obszar odnowień wyniósł 1,21 ha, z kolei w 2020 roku odnowienia objęły obszar 6,07 ha.
11.	Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	**Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa** Rolnicy z terenu powiatu rybnickiego korzystali ze środków w ramach programów rolno – środowiskowo – klimatycznych. Brak jest jednak informacji o ilości złożonych wniosków oraz obszarach objętych programem pomocowym.
12.	Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu także poza terenem obszarów chronionych	Nadleśnictwo Rybnik w okresie raportowania jeden przypadek kłusownictwa na terenie swojej działalności. Nie stwierdzono gradacji szkodników pierwotnych i wtórnych w lasach administrowanych przez nadleśnictwo. Nadleśnictwo Kobiór w okresie raportowania nie wykryło ani jednego przypadku kłusownictwa, nie stwierdzono również zagrożenia ze strony szkodników mogących występować w drzewostanie.

Lp.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
13.	Usuwanie roślinności inwazyjnej	Nie realizowano w okresie raportowania.
14.	Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody na terenie poszczególnych gmin	**Czerwionka - Leszczyny** W 2020 r. prowadzono zabiegi pielęgnacyjne dotyczących następujących drzew o statusie pomnika przyrody: • platan klonolistny (Platanus x hispanica) rosnący przy ul. Polnej w dzielnicy Leszczyny, • lipa drobnolistna (Tilia cordata) rosnąca w sołectwie Książenice przy ul. Klimka, • lipa drobnolistna (Tilia cordata) rosnąca w sołectwie Szczejkowice przy ul. Gliwickiej, • dąb szypułkowy (Quercus robur) rosnący w sołectwie Bełk przy kościele św. Marii Magdaleny W 2021 r. prowadzono prace pielęgnacyjne na lipie drobnolistnej w Książenicach. **Świerklany** W 2020 roku przeprowadzono prace pielęgnacyjne na pomnikach przyrody: • „Buk Sobieskiego" w Świerklanach, • Dąb „Jan" w Janowicach, • Dąb „Michał" w Jankowicach. W 2021 roku pozbawiono statusu pomnika przyrody „Buk Sobieskiego", z związku z jego złamaniem i koniecznością usunięcia pozostałej części korony z uwagi na zachwianie statyki drzewa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

W okresie raportowania zmniejszyła się ilość pomników przyrody o 1 w związku ze zniszczeniem w sposób naturalny pomnika przyrody w gminie Świerklany. 2 gminy prowadziły prace pielęgnacyjne w obrębie pomników przyrody.

W zakresie gospodarki leśnej przeprowadzono odnowienia lasu na obszarze 18,32 ha. Opracowano i wdrożono UPL dla terenów lasów prywatnych na obszarze powiatu rybnickiego.

Nie uzyskano informacji o terenach objętych programami rolno – środowiskowo – klimatycznymi ani o działaniach w zakresie czynnej ochrony środowiska przyrodniczego.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

W zakresie zagrożeń poważnymi awariami w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025", na lata 2019 – 2021 założono realizację 6 zadań (w tym 1 należące do obu kategorii zadań), z czego:

- 1 własne,
- 6 monitorowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań w zakresie zagrożeń poważnymi awariami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 – 2021 w zakresie zadań własnych (tabela nr 18) i zadań monitorowanych (tabela 19).

Tabela 18 Stan realizacji zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Nie realizowano w okresie raportowania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

W 2020 roku Powiat Rybnicki przekazał Gminie i Miastu Czerwionka – Leszczyny dotację w kwocie 10 000,00 zł, która została przeznaczona na doposażenie wozu bojowego dla OSP Szczejkowice. Zakupiono latarkę akumulatorową, radiotelefon, ładowarkę samochodową i pożarniczy wąż tłoczony. Ponadto Gminie Gaszowice przekazano 10 000,00 zł na dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo – gaśniczego Renault MDB3D.

Tabela 19 Stan realizacji zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami na terenie Powiatu Rybnickiego w latach 2019 - 2021

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	Zgodnie z danymi posiadanymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, na terenie powiatu rybnickiego brak jest zlokalizowanych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, wobec czego w latach 2019 - 2021 nie były przeprowadzane kontrole w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym.
2.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	**Czerwionka – Leszczyny** W okresie raportowania wydatkowano środki na: • zakup wyposażenia i sprzętu ratownictwa dla OSP Dębieńsko Wielkie • zakup średniego samochodu pożarniczego dla OSP Czerwionka • zakup sprzętu do wyważenia drzwi i cięcia pedałów dla OSP Dębieńsko Wielkie **Lyski** W latach 2019-2021 zakupiono lub dofinansowano zakup następującego sprzętu o charakterze techniczno – chemiczno – ekologicznym dla OSP:

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		• zakup aparatów powietrznych dla OSP Dzimierz • zakup aparatów powietrznych dla OSP Żytna, • zakup samochodu dla OSP Zwonowice • zakup aparatów powietrznych dla OSP Bogunice, • zakup aparatów powietrznych dla OSP Raszczyce, • Zakup aparatów powietrznych dla OSP Sumina, • zakup ubrań specjalnych dla OSP Żytna • zakup samochodu dla OSP Raszczyce, • zakup sorbentu dla OSP Raszczyce, • zakup sprzętu do usuwania wycieków szkodliwych substancji do cieków wodnych dla OSP Zwonowice • zakup ubrań specjalnych dla OSP Raszczyce, • zakup doposażenia samochodu OSP Raszczyce, • zakup aparatów powietrznych dla OSP Pstrążna, • zakup aparatów powietrznych dla OSP Raszczyce, • zakup ubrań specjalnych dla OSP Żytna. **Świerklany** W okresie raportowania zakupiono: • zestaw do ćwiczeń, • maski do aparatu powietrznego, • sygnalizatora bezruchu, • węży strażackich, • radiotelefon, • ubrania specjalne. • 2 hydronetek i tarcz nalewowych. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** nie realizowały działań w tym zakresie.
3.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku w razie zaistnienia takiej konieczności	Nie usuwano skutków poważnej awarii przemysłowej z uwagi na brak takiej konieczności.
4.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	Zadanie realizowane jest przez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin, a w przypadku ich braku w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Poniżej przedstawiono przykładowe zapisy odnośnie lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi. **Czerwionka – Leszczyny** Uchwałą nr XXV/275/20 Rady Miejskiej w Czerwionce – Leszczynach z dnia 30 października 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyny dla części terenu górniczego „Dębieńsko 1" obejmującego obszar w obrębach Czuchów i Dębieńsko, ustalono, że na obszarze objętym planem jest zakaz lokalizowania zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2021 r.
		Gaszowice Uchwałą nr BR.0007.31.214.2021 Rady Gminy Gaszowice z dnia 27 maja 2021 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Gaszowice - sołectwo Czernica - obszar A wprowadzono zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Pozostałe **gminy powiatu rybnickiego** w okresie raportowania nie przyjmowały uchwał w prawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem gminy Świerklany, która dokonała zmian w istniejącym mpzp (jednak bez wpływu na podjęte działania w ramach tego zadania).
5.	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	Brak informacji o podjętych działaniach w okresie raportowania.
6.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Działanie realizowane przez jednostki ochotniczych straży pożarnych w ramach działalności statutowej, w tym m .in. w wyniku realizacji zadań pn.: „Bliskie spotkania z Ochotniczą Strażą Pożarną w Palowicach” oraz „Zwiększamy umiejętności, bo lubimy i chcemy Pomagać!!!” W ramach obrony cywilnej urzędy gmin prowadzą akcje informacyjne dotyczące sytuacji zagrożenia dla ludności i dbają o system alarmowy zlokalizowany na ich terenie. W okresie raportowania wykonano m. in. wymianę syreny alarmowej na budynku OSP Czerwionka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego, 2022

PODSUMOWANIE

W latach 2019 – 2021 na terenie powiatu rybnickiego nie wystąpiły awarie przemysłowe, brak jest też obiektów, które mogły by być zakwalifikowane do zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

11 jednostek ochotniczych straży pożarnych z terenu powiatu rybnickiego uzyskało pomoc finansową na zakup sprzętu i samochodów ratowniczo – gaśniczych.

5. Koszty poniesione na realizację zadań własnych Powiatu Rybnickiego w latach 2019 – 2021

W latach 201 – 2021 w ramach przyjętego programu założono realizację 18 zadań własnych, z czego 14 realizowano, 2 nie realizowano a dla 2 nie było takiej potrzeby. Wśród zadań realizowanych najwięcej uwagi poświęcono tym obejmującym kwestie inwestycyjne, czyli przede wszystkim działania obejmujące infrastrukturę drogową.

Większość z nich finansowana była ze środków własnych, niemniej jednak niektóre środki na przykład na zadania związane z modernizacją układu drogowego pochodziły ze źródeł zewnętrznych.

Istotnymi zdaniami realizowanymi przez gminy były działania zmierzające do poprawy jakości powietrza atmosferycznego i zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii finalnej. Zadania te są realizowane na terenie powiatu, czasem z zaangażowaniem finansowym powiatu (wspólne inwestycje drogowe), ale są zadaniami własnymi gmin.

W poniższej tabeli zestawiono nakłady finansowe poniesione na wszystkie zadania własne Powiatu Rybnickiego z uwzględnieniem kierunku interwencji, w okresie sprawozdawczym 2019 – 2021.

Tabela 20 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania własne Powiatu Rybnickiego

Obszar działania	Wydatkowane środki finansowe w danym roku [zł]		
	2019	2020	2021
Ochrona klimatu i jakości powietrza, w tym między innymi: działania związane z modernizacją dróg	14 713 989,55	8 424 323,23	7 790 535,91
Zagrożenia hałasem w tym między innymi: opracowanie dokumentacji na potrzeby prowadzonych spraw administracyjnych	3 690,00 + koszty administracyjne	58 179,00 + koszty administracyjne	koszty administracyjne
Pola elektromagnetyczne	koszty administracyjne	koszty administracyjne	490,00 + koszty administracyjne
Zasoby geologiczne w tym między innymi działania rewitalizacyjne	1 112 167,12 + koszty administracyjne	8 140,00 +koszty administracyjne	6 290,00 +koszty administracyjne
Gospodarowanie wodami **Gleby, tereny poprzemysłowe i zdegradowane** w tym między innymi: działania związane z monitoringiem terenów osuwiskowych	koszty administracyjne	koszty administracyjne	koszty administracyjne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów w tym między innymi: usuwanie azbestu**,**	14 111,12 + koszty administracyjne	616 465,39 + koszty administracyjne	1 188 665,44 + koszty administracyjne
Zasoby przyrodnicze, w tym między innymi: działania związane z gospodarowaniem zasobami lasów	88 462,90 + koszty administracyjne	39 379,00 + koszty administracyjne	40 429,00 + koszty administracyjne
Zagrożenia poważnymi awariami, w tym między innymi: działania związane z utrzymaniem gotowości bojowej jednostek przeciwpożarowych	0,00	20 000,00	0,00
RAZEM	**15 928 730,69**	**9 166 486,62**	**9 026 410,35**

Środki przedstawione w powyższej tabeli stanowią koszty poniesione na realizację wszystkich zadań własnych wskazanych w niniejszym Raporcie. Dane pochodziły ze sprawozdań z wykonania budżetu

Powiatu Rybnickiego za lata 2019 – 2021 oraz danych pozyskanych na potrzeby opracowania niniejszego raportu.

Z tabeli nr 20 można wywnioskować, najwięcej środków było przeznaczanych na zadania, które mają wpływ na ochronę powietrza i klimatu, a także pośrednio na minimalizację zagrożeń wynikających z emisją hałasu (w obszarze działań związanych z ochroną przed hałasem to środki w głównej mierze wydatkowane na modernizację układu drogowego co także wpływa pozytywnie na stan klimatu akustycznego – modernizacja sieci dróg przyczynia się do zmniejszenia występowania uciążliwości akustycznej).

Kolejno najwięcej środków było przeznaczanych na gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów. W tym miejscu najwięcej środków było przeznaczonych na postępowanie z odpadami niebezpiecznymi, czyli na pokrycie kosztów demontażu, transportu i zagospodarowania wyrobów zawierających azbest. Niewiele mniej środków wydatkowano na ochronę zasobów geologicznych i tereny poprzemysłowe a to z uwagi na realizację zadania w zakresie rewitalizacji terenów zdegradowanych.

Najmniej środków wydatkowanych jest na pozostałe dziedziny środowiskowe, gdzie pojawiają się zadania, które nie są realizowane ciągle. Należy w tym miejscu także zaznaczyć, że dla niektórych obszarów interwencji wskazano, że Powiat Rybnicki ponosi także koszty administracyjne, związane z procedowaniem spraw leżących w jego kompetencji.

6. Ocena stopnia realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Rybnickiego według przyjętych wskaźników

Na potrzeby niniejszego „Raportu…" wykorzystano tabelę monitoringową zamieszczoną w Programie Ochrony Środowiska obejmującą łącznie 75 wskaźników. Zmiany wielkości wskaźników występujące na przestrzeni obowiązywania i realizacji Programu Ochrony środowiska wskazują na tendencję zmian, jakie następują na obszarze Powiatu Rybnickiego.

W kolumnach umieszczono wartości bazowe wskaźników z okresu przygotowywania POŚ, wartości docelowe przewidziane do uzyskania w wyniku realizacji założonych zadań a następnie porównano je ze stanem aktualnym – wielkościami wskaźników uzyskanymi w trakcie realizacji Programu w latach 2019 – 2021. Stan aktualny został określony na podstawie danych otrzymanych ze Starostwa Powiatowego w Rybniku, Urzędów Miasta i Gmin, podmiotów realizujących zadania oraz z danych GUS.

Tabela 21 Porównanie wielkości wskaźników efektywności Programu z roku 2018 z wartościami uzyskanymi w bieżącym okresie raportowania

L.p.	Obszar interwencji	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku bazowym 2018	Wartość docelowa wskaźnika w roku 2022	Wartość wskaźnika w roku 2021	Tendencja zmian
1.	**Ochrona klimatu i jakości powietrza**	Liczba przekroczeń wartości dopuszczalnej poziomu 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10 wynoszącej (50 µg/m^3) w roku kalendarzowym wynosi 35 razy **źródło danych**: WIOŚ	Ilość dni z przekroczeniem stężenia PM10 na poziomie 50 µg/m^3 w ciągu roku	108	<35	89 (2019) 43 (2020) 67 (2021)	→
2.		Ilość nowych stanowisk pomiarowych na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	Szt.	1	3	1	→
3.		Długość zmodernizowanych odcinków dróg, gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych (trzy ostatnie lata 2015-2017) **źródło danych**: administratorzy dróg	Ilość odcinków dróg	modernizacja 8 odcinków dróg powiatowych	wg potrzeb	modernizacja 14 odcinków dróg powiatowych 34 odcinki dróg gminnych	↑
4.		Ilość nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu zbiorowego na terenie powiatu **źródło danych**: PKS, prywatni przewoźnicy	Szt.	b.d.	20	b.d.	○
5.		Ilość wdrożonych mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem **źródło danych**: dane od zarządzającego komunikacją publiczną	Szt.	brak	10	26	↑
6.		Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu **źródło danych**: informacje Powiatu Rybnickiego	km	b.d.	b.d.	2,7	↑

7.		Ilość wymienionych systemów grzewczych na niskoemisyjne (ostatnie lata: 2014-2018) **źródło danych**: gminy	Szt.	753	wg zgłoszonych wniosków o dotacje	1 715	↑
8.		Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji **źródło danych:** Powiat Rybnicki, gminy	Szt. (narastająco)	30	15-20	+10	↑
9.		Wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych w gminach **źródło danych**: gminy	%	20%	100%	b.d.	○
10.		Ilość przedsiębiorstw skontrolowanych rocznie w zakresie przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń **źródło danych**: WIOŚ	Szt./rok	9	12	4/3 lata	↓
11.		Ilość instalacji stosujących niskoemisyjne technologie i OZE **źródło danych**: dane podmiotów gospodarczych	Szt. (narastająco)	b.d.	b.d.	3 536	↑
12.		Ilość punktów monitoringowych jakości powietrza na terenie powiatu **źródło danych**: WIOŚ	?	0/15	1/15	1	↑
13.		Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych w zakresie efektywności budynków **źródło danych:** informacje powiatu, gmin	Szt./rok	17	17	27	↑
14.		Ile gmin prowadzi kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów **źródło danych:** informacje gminy		4	5	5	↑
15.		Ilość nowych instalacji OZE (2014-2017) **źródło danych:** informacje gminy	?	b.d.	b.d.	4 257	↑
16.		Ilość gmin posiadających aktualne Założenia lub Plany Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe **źródło danych:** informacje gminy		2	5	5	↑

17.	**Ochrona przed hałasem**	Liczba badanych przedsiębiorstw w latach 2015 -2018 w zakresie przestrzegania norm hałasu **źródło danych**: WIOŚ		**4**	4	5/3 lata	→
18.		Ilość przedsiębiorstw w których wykazano naruszenia **źródło danych**: WIOŚ		**3**	0	4/3 lata	→
19.		Ilość mieszkańców narażonych na przekroczenia hałasu komunikacyjnego **źródło danych**: Mapa akustyczna		3 106	0	Brak możliwości oszacowania	○
20.		Ilość wydanych decyzji administracyjnych **źródło danych**: Starostwo w Rybniku		1 (dwie w trakcie)	wg potrzeb	4/3 lata	↓
21.		Ilość akcji edukacyjnych **źródło danych**: Powiat i Gminy		10 (w trakcie innych akcji edukacyjnych)	10	Ok.8	→
22.	**Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetyc**	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego **źródło danych**: WIOŚ		0	0	0	→
23.	**Gospodarowanie wodami**	Ilość nowych aktów prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych **źródło danych:** PGW WP		2	wg potrzeb	0	→
24.		Wyniki monitoringu wód powierzchniowych **źródło danych**: WIOŚ		wody powierzchniowe stan zły	wody powierzchniowe stan dobry	wody powierzchniowe stan zły	→
25.		Liczba działań z zakresu edukacji ekologicznej **źródło danych:** wodociągi		2-3	2-3/rok	2//rok	→
26.		Cieki uregulowane **źródło danych**: PGW WP, zakłady górnicze		b.d.	wg potrzeb	3	↑
27.		Ilość magazynów przeciwpowodziowych **źródło danych:** Starostwo Rybnik		1	1	1	→
28.		Powierzchnia uwzględniona w dokumentacjach planistycznych gmin		ok. 50%	100%	Ok. 50%	→

		granice obszarów zagrożenia powodzią **źródło danych:** Gminy					
29.		Długość utrzymywanych rowów odwadniających na terenie powiatu **źródło danych:** PGW Wody Polskie, Powiat Rybnicki		b.d.	wg. potrzeb	3,750 km	↑
30.		Liczba działań edukacyjnych w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni **źródło danych:** PGW WP, Gminy		0	2-5/rok	2	↑
31.	**Gospodarka wodno – ściekowa**	Długość kanalizacji sanitarnej **źródło danych**: Gminy	Km	261,5 km	280 km	265,4	↑
32.		Skanalizowanie powiatu **źródło danych**: Gminy	%	44,2%	50%	44,85	↑
33.		Zwodociągowanie powiatu **źródło danych**: Gminy	%	97,8%	100%	97,1	↑
34.		Długość sieci wodociągowej **źródło danych**: Gminy	Km	537,4 km	550 km	542,1	↑
35.		Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie **źródło danych**: Gminy		10/rok	10/rok	3/rok	↓
36.		Liczba zbiorników bezodpływowych/ przydomowych oczyszczalni ścieków **źródło danych**: informacje gmin		9 432/ 902	10 000/ 1 000	9 787 / 1 065	↑
37.		Liczba kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi **źródło danych**: WIOŚ		12 w latach 2014-2018	3-5 rocznie	2/3 lata	↓
38.	**Ochrona zasobów geologicznych i tereny poprzemysłowe**	liczba wykrytych nielegalnych eksploatacji **źródło danych**: OUG		0	0	0	→
39.		Powierzchnia terenów zrekultywowanych **źródło danych**: Starostwo w Rybniku		b.d.	ok. 200 ha	7,02 ha	↑
40.		Ilość spraw do realizacji **źródło danych**: zakłady Górnicze		ok. 300	Zgodnie z wnioskami	280/3 lata	↑

41.		Ilość terenów w Bazie OPI-TPP **źródło danych**: Baza OPI-TPP		21	21	21	→
42.		Ilość badań gruntu **źródło danych**: iprzedsiębiorstwa		0	wg potrzeb	0	→
43.	**Ochrona gleb**	Ilość działań promocyjnych **źródło danych**: dane ODR		5	5	5	→
44.		Ilość punktów pomiarowych **źródło danych:** GIOŚ		2	2	0	↓
45.		Ilość terenów, na których zidentyfikowano historyczne zanieczyszczenia **źródło danych:** Starostwo w Rybniku, GIOŚ		0	brak możliwości prognozowania	0	→
46.		Ilość kontroli/nieprawidłowości stosowania środków ochrony roślin **źródło danych:** WIORiN		42/6	42/0	b.d.	○
47.		Powierzchnia terenów przeznaczonych na inne cele niż rolnicze i leśne gruntów wymagających decyzyjnego zezwolenia na wyłączenia z produkcji rolniczej **źródło danych**: Starostwo w Rybniku		ok. 1 ha/rok	wartość zależna od przeznaczenia terenów	b.d.	○
48.	**Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów**	Ilość kontroli/uchybień przedsiębiorstw **źródło danych:** WIOŚ		11/7	11/0	9/9	↓
49.		Rocznie wykonywane sprawozdania **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		5	5	5	→
50.		Ilość aktualizacji PUA **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego, Starostwo w Rybniku		0	5	2	↑
51.		Ilość azbestu do usunięcia wg inwentaryzacji **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		2049 Mg	1800 Mg	1922,013	↑
52.		Procent mieszkańców objętych zbiórkami odpadów **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		100	100	100	→
53.		% zmniejszania odpadów biodegradowalnych **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		wymagane poziomy są osiągane	wymagane poziomy są osiągane	Nie osiągnięto w 1 przypadku	↓

54.		Ilość akcji edukacyjnych **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		10 (wszystkich akcji)	10	12	↑
55.		Ilość naruszeń w kontrolowanych przedsiębiorstwach **źródło danych:** WIOŚ		2	0	9/3 lata	↓
56.	**Ochrona przyrody i krajobrazu**	Ilość regionalnych systemów monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności **źródło danych:** RDOŚ		0	1	0	→
57.		Liczba gmin powiatu na terenie których przeprowadzono częściową inwentaryzację przyrodniczą **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		0	8	0	→
58.		Ilość placówek dydaktycznych w celu prowadzenia zajęć edukacyjnych **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		1	1	1	→
59.		Liczba działań w ramach wdrażania Strategii **źródło danych:** RDOŚ, GIOŚ, PGW WP		0	5	0	→
60.		Ilość gmin posiadających MPZP w których uwzględniono ochronę bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		5	5	5	→
61.		Ilość oznakowanych form ochrony przyrody **źródło danych:** RDOŚ, Gminy powiatu rybnickiego		2	10-20	2	→
62.		Liczba ścieżek edukacyjnych/przyrodniczych na obszarach cennych przyrodniczo **źródło danych:** RDOŚ, Gminy powiatu rybnickiego		6	7	6	→
63.		Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa objętych UPUL **źródło danych:** Starostwo w Rybniku		100%	100%	100%	→
64.		Liczba działań w ramach planów zadań ochronnych **źródło danych:** RDOŚ		0	wg potrzeb	0	→
65.		Liczba działań w ramach planów zadań ochronnych **źródło danych:** ZPK		0	wg potrzeb	0	→

66.		Powierzchnia przebudowanych drzewostanów **źródło danych:** Nadleśnictwa, Gminy powiatu rybnickiego, właściciele lasów		0	wg potrzeb	18,32 ha	↑
67.		Powierzchnia na której realizowany był program rolno-środowiskowy **źródło danych:** ARIMR		1490 ha	2000 ha	b.d.	○
68.		Ilość pomników przyrody na terenie powiatu **źródło danych:** RDOŚ, Gminy powiatu rybnickiego		20	20	19	↓
69.		Ilość usuniętych stanowisk Barszczu Sosnowskiego **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		b.d. właściciele gruntów	wg. potrzeb	0	→
70.		Ilość gmin, które przeprowadziły prace na pomnikach przyrody **źródło danych:** Gminy powiatu rybnickiego		1	wg. potrzeb	2	↑
71.	**Zagrożenia poważnymi awariami**	Ilość kontroli w zakresie ochrony środowiska w przedsiębiorstwach **źródło danych**: dane WIOŚ		35	35	18	↓
72.		Ilość jednostek OSP, które dostały wsparcie **źródło danych**: dane Gmin powiatu rybnickiego		wszystkie	wszystkie	11	→
73.		Ilość PA na terenie powiatu **źródło danych**: WIOŚ		0	0	0	→
74.		Ilość kontroli transportu substancji niebezpiecznych **źródło danych**: dane Policji		0	5	b.d.	○
75.		Ilość akcji edukacyjnych **źródło danych**: dane Powiatu rybnickiego, Gmin powiatu rybnickiego		10	10	3	↓

Źródło: opracowano na podstawie danych zebranych w trakcie opracowywania raportu oraz z Banku Danych Lokalnych GUS, 2022

Legenda:

↑ - poprawa wskaźnika

→ - wskaźnik na tym samym poziomie

↓ - pogorszenie wskaźnika

○ - brak możliwości oszacowania kierunku zmian wskaźnika

Analizując pierwsze trzy lata obowiązywania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2025“, należy stwierdzić, że w okresie tym na 75 przyjęte wskaźniki pogorszeniu uległo 11 z nich, 26 uległo poprawie, 31 zostało na tym samym poziomie co w roku bazowym, a dla 7 nie można było określić tendencji zmian, z uwagi na brak danych. Wskaźniki, dla których nie można było określić tendencji zmian to w głównej mierze wskaźniki dotyczące edukacji ekologicznej, która ze względu na panującą sytuację epidemiczną w znacznym stopniu była utrudniona.

Dla ochrony powietrza i klimatu wyznaczono cele w postaci znaczącej poprawy jakości powietrza na obszarze Powiatu Rybnickiego związanej z realizacją kierunków działań naprawczych oraz realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami. W tym zakresie należy uznać, że wszystkie wskaźniki dotyczące liczby zainstalowanych nowych systemów ogrzewania oraz ilości zainstalowanych odnawialnych źródełciepła uległy znacznej poprawie (przekroczono wartość docelową wskaźnika). Na jakość powietrza wpływ ma także infrastruktura drogowa i w tym zakresie wskaźnik dotyczący długości odcinków dróg przebudowanych, budowanych i modernizowanych uległ w znacznej mierze poprawie (prawie dwukrotny wzrost w stosunku do roku bazowego).

Możliwość osiągnięcia celu wyznaczonego dla ochrony przed hałasem w postaci poprawy i utrzymania dobrego stanu akustycznego środowiska, z uwagi na pojawiające się obszary stwierdzeń przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu emitowanego do środowiska oraz pojawiające się nierpawidłowości w zakresie ochrony przed hałasem, na ten czas wydaje siębyć nie do spełnienia.

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym udało się osiągnąć cel w postaci utrzymania wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach. Na terenie powiatu rybnickiego brak jest punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.

Wyznaczony dla gospodarowania wodami kierunek interwencji w postaci osiągnięcia i utrzymania co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi planami gospodarowania wodami dla dorzecza Odry, na obecnym etapie jest trudny do zrealizowania, z uwagi na brak poprawy wyników klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych, opracowanych na podsrawie badań pomiarowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podobny kierunek został określony dla gospodarki wodno – ściekowej – poprawie w tym zakresie uległy wskaźniki dotyczące długości sieci kanalizacji sanitarnej oraz długości sieci wodociągowej na terenie powiatu rybnickiego, a tym samym wzrósł stopień skanalizownia i zwodociągowania powatu.

Dla gospodarowania zasobami geologicznymi wyznaczono cel w postaci racjonalnej gospodarki zasobami geologicznymi. Mając na uwadze, że na terenie powiatu rybnickiego w dalszym ciągu funkcjonują przedsiębiorstwa które posiadają koncesję na eksploatację \złóż koplin oraz że eksploatacja ta nie powoduje znaczących szkód dla środowiska, a jeżęli już powoduje to podmioty za nie odpowiedziale prowadzą działania naprawcze i zaradcze, należy uznać, że cel ten został osiągnięty.

W ramach ochrony gleb osiągnięcie celu w postaci ochrony i zapewnienia właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi zrealizowane miało zostać poprzez odpowiednią ilość działań promocyjnych, odpowiednią ilość punktów pomiarowych jakości gleb, odpowiednią ilości kontroli stosowania środków ochrony roślin oraz poprzez wyniki badań zawartości metali ciężkich i pH gleby. Poza działaniami promocyjnymi, nie pozyskano innych danych mogących wskazać czy cel ten na obecnym etapie został osiągnięty.

W ramach gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów wyznaczono cel w postaci racjonalnej gospodarki odpadami, dla której określono odpowiednie wskźniki monitorowania. Mając na uwadze znaczny wzrost ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, wzrost poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, i utrzymanie nadal wysokiego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (choć nie każda gmina osiągnęła poszczególne poziomy) można uznać, że cel ten do końca obowiązywania Programu zostanie osiągnięty.

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu wyznaczono cel w postaci zachowania, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrony krajobrazu. Cel ten powinien zostać osiągnięty do końca obowiązywania Programu Ochrony Środowiska, z uwagi na niepogorszenie lub nieznaczne pogorszenie wskaźników okreslonych dla tego celu.

Dla zagrożeń poważnymi awariami wyznaczono 2 cele: przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych oraz minimalizację skutków awarii dla ludzi i środowiska. Aktualnie brak jest podstaw do twierdzenia, by którykolwiek z nich nie został osiągnięty do końca obowiązywania Programu Ochrony Środowiska.

7. Podsumowanie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w całym powiecie. Realizacja zadań w latach 2019 – 2021, zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych, daje podstawy do osiągnięcia założonych celów i priorytetowych kierunków działań Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego, zgodnych z polityką ekologiczną Województwa Śląskiego, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój gmin należących do powiatu - obecnie jak i w perspektywie wieloletniej.

Niniejszy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska obejmuje lata 2019 – 2021.

Raport przedstawia dotychczas podjęte działania oraz potrzeby zmian w przyjętych priorytetach w kontekście zaistniałych zmian stanu środowiska na terenie powiatu rybnickiego oraz w kontekście wielu zamierzeń inwestycyjnych przyjętych przez gminy należące do powiatu, a także podmioty gospodarcze.

Stan środowiska na terenie powiatu nie uległ pogorszeniu.

Głównymi zadaniami realizowanymi na obszarze powiatu były działania związane z modernizacją, przebudową remontami dróg powiatowych i gminnych – zmodernizowano blisko 150 odcinków dróg powiatowych i gminnych. Prowadzono także działania termomodernizacyjne, których głównym założeniem jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło przez budynki, w wyniku czego 10 obiektów komunalnych zostały zmodernizowanych. W ramach programów realizowanych na terenie powiatu rybnickiego przeprowadzono działania w zakresie wymiany indywidualnych źródeł spalania paliw i instalacji odnawialnych źródeł energii. Poprzez akcje informacyjne rośnie świadomość mieszkańców w zakresie skutków jakie niesie za sobą spalanie złej jakości paliwa oraz odpadów w indywidualnych kotłach.

Poprawa jakości infrastruktury drogowej wpływa także pozytywnie na klimat akustyczny, a odpowiednie zapisy wprowadzane do aktów planistycznych pozwalają zapewnić najwyższy poziom ochrony przez hałasem.

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym realizowane są dwa główne zadania, tj. prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych w środowisku przez WIOŚ w Katowicach oraz uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym źródeł istniejących, bądź potencjalnych promieniowania elektromagnetycznego. Oba te zadania realizowane są w trybie ciągłym a ich efekty mają ogromne znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu rybnickiego.

Z każdym rokiem wprowadzane są ulepszenia, udogodnienia zarówno dla mieszkańców jak i dla gmin – praktycznie wszystkie gminy posiadają punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (tylko jedna gmina nie wywiązała się jeszcze z tego ustawowego obowiązku). Gminy starają się spełniać nałożone przepisami prawa poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia niektórych frakcji odpadów.

Istotnym zagadnieniem w ostatnich latach jest unieszkodliwianie azbestu i wyrobów zawierających azbest. Poszczególne gminy powiatu rybnickiego prowadzą dofinansowania na usuwanie azbestu, ale także sam Powiat zrealizował projekt dotyczący usuwania wyrobów zawierających azbest, czego wynikiem jest utylizacja znacznych ilości wyrobów zawierających azbest i sukcesywne pozbywanie się tego rakotwórczego materiału.

Na bieżąco na obszarze gmin powiatu rybnickiego realizowane są inwestycje polegające na budowie, rozbudowie i modernizacji systemów kanalizacyjnych zgodnie z planem przyjętym w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Dynamiczny rozwój dotyczy również przyłączy kanalizacyjnych. Gminy podejmują działania w celu wyeliminowania zbiorników bezodpływowych (szamb), na rzecz podłączenia do kanalizacji sanitarnej, a tam, gdzie to jest nieuzasadnione technicznie i ekonomiczni budowane są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W zakresie zaopatrzenia w wodę także prowadzone są inwestycje polegające na rozbudowie i modernizacji istniejącej infrastruktury. Działania te przyczyniają się w dużym stopniu do poprawy jakości dostarczanej wody oraz zmniejszenia strat wody i awaryjności sieci.

Działania te w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym w dużej mierze przyczyniają się do poprawy jakości środowiska na obszarze Powiatu Rybnickiego.

Oceniając dotychczasowy stan realizacji zadań zapisanych w harmonogramach „Programu…" jednoznacznie można stwierdzić, że zadania na bieżąco są realizowane, dowodem na to są wskaźniki oraz ilość wydatkowanych środków finansowanych na realizację zadań powiatowych i gminnych.